

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
HUMANITĀRO ZINĀTŅU FAKULTĀTE
ĀZIJAS STUDIJU NODAĻA

**Dienvīdkorejas straujās industrializācijas un
modernizācijas seku atspoguļojums
Dienvīdkorejas literatūrā**

BAKALĀURA DARBS

Autore: Karīna Cine

Stud. Apl. nr. kc19025

Darba vadītājs: Prof. Kaspars Kļaviņš

Rīga, 2022

SATURS

IEVADS	3
1. STRAUJĀS IDUSTRIALIZĀCIJAS UN MODERNIZĀCIJAS IETEKME UZ STRĀDNIEKIEM UN TĀS IZRAISĪTO SEKU ATSPoguĻojums LITERATŪRĀ	7
1.1. Sehi Džo “Pundura šautā mazā bumba”	10
2. STRAUJĀS INDUSTRIALIZĀCIJAS UN MODERNIZĀCIJAS IETEKME UZ SIEVIEŠU IKDIENU UN TĀS SEKU ATSPoguĻojums LITERATŪRĀ	17
2.1. Džonghi O “Uguns upe un citi stāsti”	20
2.2. Sehi Džo “Pundura šautā mazā bumba”	25
3. STRAUJĀS INDUSTRIALIZĀCIJAS UN MODERNIZĀCIJAS IETEKME UZ VIDI UN TĀS SEKU ATSPoguĻojums LITERATŪRĀ	28
3.1. Vonils Kims “Meditācija par Mērkaziņu”	31
3.2. Sehi Džo “Pundura šautā mazā bumba”	35
Nobeigums.....	38
Izmantotās literatūras saraksts.....	40
Pielikums – darbā izmantoto tulkoto citātu oriģinālais teksts.....	42
Kopsavilkums	
Summary	
Dokumentārā lapa	

IEVADS

Saskaņā ar A. Amsden grāmatu “Asia’s next giant. South Korea and late industrialization”, Korejas modernizācija sākās jau 19. gadsimta 70.gados ar Korejas atvēršanu Rietumu pasaulei un vēlāk ar Japānas ienākšanu Korejā.¹ Lai gan Korejas ekonomika ievērojami auga Japānas koloniālās varas apstākļos un Japāna bija izveidojusi infrastruktūru un rūpniecības bāzi, kā arī modernizējusi lauksaimniecību, tā darīja to tādā veidā, kas bieži vien samazināja Korejas ieguvumus un radīja strukturālas problēmas, tādēļ šī laika Korejas modernizācija ir pretrunīga. Lai gan koloniālā perioda sākumā Japāņi manāmi bija uzlabojuši situāciju Korejā, piemēram, atbalstot korejiešu studēšanu Japānas universitātes. Lai gan tā kā augstākā izglītība Korejā attīstījās lēni un pieprasījums bija augsts, liela daļa Korejas studentu devās studēt uz Japānu nevis palika studēt Korejā. Zemāko kārtu korejiešiem arī tika atļauts ieņemt dažādus amatus, kas netika ļauts Džosonas dinastijas laikā (1392-1897). Taču koloniālā perioda beigās situācija Korejā atkal pasliktinājās līdz ar ko Koreja joprojām pārsvarā palika laucinieciska un lielākā daļa korejiešu bija nabadzīgi.² Šī iemesla dēļ, šajā bakalaura darbā autore ir izvēlējusies koncentrēties uz Dienvidkorejas straujās modernizācijas un industrializācijas periodu no 1960.gada līdz 1990. gadam.

Bakalaura darba tēma “Dienvidkorejas straujās industrializācijas un modernizācijas seku atspoguļojums Dienvidkorejas literatūrā” tika izvēlēta pamatojoties uz šī laika perioda aktualitāti mūsdienās. “Brīnums pie Han upes” ir bijis populārs temats jau kopš 1960.gadiem. Ir veikti vairāki pētījumi, sarakstītas grāmatas un raksti par to kā tika sasniegts “Ekonomiskais brīnums” - kā attīstījās straujā industrializācija un modernizācija. Šis temats ir arī populārs daiļliteratūrā, kur sižets norisinās industriālā perioda laikā. Tā kā liela daļa autoru paši ir dzīvojuši šajā laikā, šie literatūras darbi bieži vien atspoguļo ikdienišķas situācijas un problēmas, kuras būtu pieredzējuši lielākā daļa šī laika sabiedrības. Cilvēki bieži vien spēj sasaistīt šos literāros darbus ar savu pieredzi vai arī cilvēkiem tiek sniegts daudz personīgāks ieskats vēsturē līdz ar ko liela daļa literatūras ir kļuvusi populāra ne tikai pašā Dienvidkorejā, bet arī citviet pasaulē. Daži no vislabāk

---

¹ Amsden A. *Asia’s next giant. South Korea and late industrialization*. New York: Oxford University Press, 1989. P 7-8.

² Seth M. J. *A Concise History of Modern Korea from the Late Nineteenth Century to the Present. Volume 2. Second Edition*. Maryland: Rowman & Littlefield, 2016. P 82-96.

pazīstamajiem darbiem ir Sehi Džo “Pundura šautā mazā bumba”³ Sogjong Hvang darbi “Ceļš uz Sampo”⁴, “Senais dārzs”⁵ un “Pazīstamā pasaule”⁶, Mungu Li “Gvančon esejas”⁷ Hunggil Jun “vīrietis kurš tika atstāts kā deviņi kurpju pāri”⁸ un Sungok Kim “Raksts par ceļojumu uz Mudžin”.⁹

Bakalaura darba mērķis ir izpētīt Korejas “Ekonomiskā brīnuma” reālos cēloņus, ne tikai rūpniecības un tehnoloģiju attīstības un adaptācijas nozīmē, bet arī atsedzot dramatisko sociālo un ekoloģisko cenu, ko par to nācās maksāt, šīs industrializācijas ietekmi un Korejas sabiedrības transformāciju un situāciju, kas noveda pie aktīvas cīņas par valsts pārvaldes formu – un Rietumu atbalstītās diktatūras krišanu. Par šiem jautājumiem Rietumos ir maz runāts, pamana tikai “Ekonomisko brīnumu” nesaprotot procesus sabiedrībā kopumā, kas ar to saistīti.

Lai sasniegtu izvirzīto bakalaura darba mērķi, tika sastādīti šādi darba uzdevumi-

1. Apkopot un izpētīt materiālus par industrializācijas un modernizācijas attīstību, gaitu un ietekmi, koncentrējoties uz sociālajiem, ekoloģiskajiem un kulturālajiem aspektiem.
2. Izpētīt esošo dienvidkorejiešu daiļliteratūru saistītu ar industrializācijas un modernizācijas periodu un izvēlēties piemērotus literāros darbus bakalaura darba mērķa sasniegšanai.
3. Izlasīt izvēlētos literāros darbus un apkopot fragmentus, kas atspoguļo industrializācijas un modernizācijas sekas, koncentrējoties uz sociālajiem, ekoloģiskajiem un kulturālajiem aspektiem.

---

³ Oriģinālvalodā: 조세희 - “난장이가 쏘아올린 작은 공”; angļu valodā Cho Se-Hui “The Dwarf”.

⁴ Oriģinālvalodā: 황석영 “삼포 가는 길”; angļu valodā Hwang Sok-Yong “Road to Sampo”.

⁵ Oriģinālvalodā: 황석영 “오래된 정원”; angļu valodā Hwang Sok-Yong “Old Garden”.

⁶ Oriģinālvalodā: 황석영 “낯익은 세상”; angļu valodā Hwang Sok-Yong “Familiar things”.

⁷ Oriģinālvalodā: 이문구 “관촌수필”; angļu valodā Lee Mun Ku “Gwanchon Essays”.

⁸ Oriģinālvalodā: 윤흥길 “아홉 켤레의 구두로 남은 사내”; angļu valodā Yun Heung-Gil “The man who was left as nine pairs of shoes”.

⁹ Oriģinālvalodā: 김승옥 “무진기행”; angļu valodā Kim Seung-Ok “Record of a journey to Mujin”.

4. Iztulkot bakalaura darba analīzei nepieciešamos fragmentus no Vonil Kima darba “Meditācija par Mērkaziņu”.
5. Analizēt apkopotos trīs literāro dabu fragmentus, lai uzzinātu, kā literārajos darbos tiek atspoguļotas industrializācijas un modernizācijas sekas.

Bakalaura darbs sastāv no trīs daļām, no kurām pirmajā tiek apskatīta straujās industrializācijas un modernizācijas ietekme uz strādniekiem un tās izraisīto seku atspoguļojums Sehi Džo darbā “Pundura šautā mazā bumba”. Otrajā nodaļā tiek apskatīta straujās industrializācijas un modernizācijas ietekme uz sievietes ikdienu un tās izraisīto seku atspoguļojums Džonghi O darbā “Uguns upe un citi stāsti” kā arī Sehi Džo darbā “Pundura šautā mazā bumba”. Trešajā nodaļā tiek aprakstīti straujās industrializācijas un modernizācijas ietekme uz vidi un tās izraisīto seku atspoguļojums Vonil Kima darbā “Meditācija par Mērkaziņu” un Sehi Džo darbā “Pundura šautā mazā bumba”. Darba analīzē tiek izmantota jaunā vēsturiskuma un literārās antropoloģijas metode, balstoties uz Ievas E. Kalniņas un Kārļa Vērđiņa sastādītajā 2013.gada grāmatā “Mūsdienu literatūras teorija” norādītajām metodēm.

Bakalaura darba pirmās nodaļas teorētiskā daļa balstās galvenokārt uz informāciju no Kima A.E. un Parka G. zinātniskā raksta “Nacionālisms, konfūcisms, darba ētika un industrializācija Dienvidkorejā”¹⁰, kā arī Koo H. grāmatas “Korejas strādnieki. Klašu veidošanās kultūra un politika”¹¹. Otrās nodaļas teorētiskā daļa balstās galvenokārt uz informāciju no BUJA E. zinātniskā raksta “Par sievietes mainīgajām profesijām 20.gadsimta Korejas sabiedrībā”¹² un Seo Y. Zinātniskā raksta “Industrializācija, globalizācija un sievietes strādnieces Dienvidkorejā, 1960.-2003.”¹³. Bakalaura darba trešā nodaļa galvenokārt balstīta uz informāciju no Kima J. Zinātniskā raksta “Vides konflikti un aktīvisms ar industrializāciju Dienvidkorejā”¹⁴. Visā bakalaura darbā

---

¹⁰ Oriģinālvalodā: Kim A.E., Park G. *Nationalism, Confucianism, work ethic and industrialization in South Korea*. Journal of Contemporary Asia, 2003. 33 (1): 37-49.

¹¹ Oriģinālvalodā: Koo H. *Korean Workers. The Culture and Politics of Class Formation*. New York: Cornell University Press, 2001.

¹² Oriģinālvalodā: BUJA E. *On the Changing Occupational roles of Women in 20th century Korean Society*. Bulletin of the Transilvania University of Brasov, Series IV: Psychology and Cultural studies, 2021. Vol 14 (63), Special Issue – No.1. 49-76.

¹³ Oriģinālvalodā: Seo Y. *Industrialization, Globalization and Women workers in South Korea, 1960-2003*. University of Massachusetts Lowell, 2004.

¹⁴ Oriģinālvalodā: Kim J. *Environmental Conflicts and Activism with Industrialization in South Korea*. CLEAN – Soil Air Water, 2008. 36 (5-6): 419-425.

tika arī izmantota informācija galvenokārt no Seta M.J. grāmatas “Routledge modernās Korejas vēstures rokasgrāmata”¹⁵,kā arī šo darbu sniegtā informācija vēlāk tika papildināta ar informāciju no divpadsmit citiem zinātniskajiem rakstiem, lai sniegtu pilnvērtīgu un aktuālu ieskatu darba apskatītajos tematos.

Visi tulkojumi no korejiešu valodas ir autores, ja nav norādīts citādāk. Lai nepieciešamības gadījumā atveidotu korejiešu valodas īpašvārdus un citus specifiskus korejiešu valodas jēdzienus, darbā tika izmantota Džinsoka So 2020.gadā izveidotā korejiešu – latviešu valodas transliterācija.

---

¹⁵ Oriģinālvalodā: Seth M.J. (Ed.) *Routledge Handbook of Modern Korean History*. New York: Taylor & Francis Routledge, 2016

1. STRAUJĀS INDUSTRIALIZĀCIJAS UN MODERNIZĀCIJAS IETEKME UZ STRĀDNIEMIEM UN TĀS IZRAISĪTO SEKU ATSPOGULOJUMS LITERATŪRĀ

Tiek plaši atzīts, ka viens no svarīgākajiem industrializācijas priekšnosacījumiem ir darbaspēka iesaiste rūpniecībā. Darba ētikai – mērķtiecīgai attieksmei un centībai pret savu darbu – ir nozīmīga loma industrializācijas veicināšanā. Dienvidkorejas rūpnīcu strādnieku augstais darba ražīguma līmenis ir bijis viens no svarīgākajiem faktoriem valsts ekonomiskajā attīstībā jau kopš 60.gadiem. Taču ne vienmēr Dienvidkorejas sabiedrība šāda ir bijusi. Koreja jau ilgu laiku pirms industrializācijas sākšanās strikti sekoja konfūcisma pasaules uzskatam, ka tiekšanās pēc zināšanām ir cilvēces augstākais tikums, turpretim fizisks darbs tika nicināts. Šāds negatīvs uzskats saglabājās arī Japānas kolonizācijas laikā (1910-1945), kad japāņiem piederēja lielākā daļa no rūpnīcām Korejā. Pēc otrā pasaules kara, Japānai atstājot Koreju, gandrīz visa rūpnieciskā darbība tika pārtraukta. Vēl lielāks ekonomiskais šķērslis bija Korejas karš, kurš atstāja gan Dienvidkorejas sabiedrību, gan ekonomiku pilnībā iznīcinātu. Tikai 1961.gadā, kad varu pārņēma Džonghi Parks (박정희) un nostabilizējās politiskā vara, tika izvirzīti plāni valsts ekonomikas nostabilizēšanai kā arī industrializācijas attīstīšanai.¹⁶

Lielākā daļa rūpnīcu tika ģeogrāfiski koncentrētas industriālos parkos mērķtiecīgās industriālās pilsētās un apgabalos, tostarp Seulas un Inčonas ziemeļrietumu apgabalos, kā arī Busanas, Degu, Ulsanas un citos dienvidaustrumu apgabalos. Seulas apgabalā 1984.gadā strādāja aptuveni puse no visiem ražošanas darbiniekiem. 80% cilvēku šajā reģionā dzīvoja tur mazāk nekā 30 gadus. Seulas apgabalā 1997.gadā dzīvoja 46% no Dienvidkorejas kopējā iedzīvotāju skaita. Pieaugot pilsētu industriālajiem centriem, lauksaimniecības reģioni piedzīvoja milzīgas izmaiņas ne tikai iedzīvotāju skaita ziņā, bet arī ienākumu, kultūras un dzīves apstākļu ziņā. 1960. un 1970.gados Džonghi Parks ieviesa stingru cenu kontroli attiecībā uz graudiem, īpaši rīsiem, kas bija valsts galvenais pārtikas produkts. Politikas mērķis bija saglabāt vai pazemināt rīsu cenu zem pilsētas strādnieku tirgus cenas, lai zemās pārtikas cenas varētu palīdzēt uzturēt zemas algas rūpniecībā strādājošajiem. Taču tas radīja grūtības lauksaimniekiem, un viņu kopienas pasliktinājās.

---

¹⁶ Kim A.E., Park G. *Nationalism, Confucianism, work ethic and industrialization in South Korea*. Journal of Contemporary Asia, 2003. 33 (1): 37-49.

Lielākā daļa lauksaimnieku pameta savas mājas un migrēja uz pilsētu teritorijām. Tas izraisīja strauju un nepārtrauktu lauksaimniecības nozares lejupslīdi.¹⁷

Ņemot vērā tradicionālo negatīvo attieksmi pret fizisku darbu, valdībai bija nepieciešama pārliecinoša darba ideoloģija, kas varētu stimulēt cilvēku brīvprātīgu līdzdalību valsts attīstības procesā. Šo visu vēl grūtāku padarīja tas, ka rūpnieciskais darbs bija saistīts ar apstākļiem, kuri korejiešiem lielā mērā bija sveši: izolācija no ģimenēm, jo lielākā daļa rūpnīcu atradās pilsētu centros; došanās prom no dzimtās vietas, kas korejiešiem ir apveltīta ar kulturāli nozīmīgu identitāti un emocijām; un strādājot stingri uzraudzītas disciplīnas apstākļos. Būtiska potenciālo strādnieku aktīvas līdzdalības nodrošināšanai bija jauna darba uztveres attīstība, kas varētu pārvarēt tradicionālo nevērtību pret fizisku darbu un likt indivīdiem iesaistīties rūpnieciskajā darbā. Lai radītu spējīgu un gribīgu darbaspēku, valdība ekonomiskos mērķus un rūpniecisko darbu identificēja ar nacionālismu. Šāda identifikācija tika izstrādāta, lai radītu politisku un sociālu vienprātību, skatot indivīda saistības attiecībā uz rūpniecības darbu un tai sekojošo ekonomisko attīstību kā galveno elementu dažādu valstu mērķu sasniegšanā, tostarp aizsardzību pret komunistiskajiem ziemeļiem, nabadzības risinājumu un suverenitātes stiprināšanu. Tādējādi valdība padarīja rūpniecisko darbu par valsts kampaņu, saistot darba koncepciju ar etniskā nacionālisma (민족주의) koncepciju.¹⁸ Rūpnīcu strādnieki tika saukti par “Industriāliem karotājiem” (산업 전사), “Rūpniecības pīlāriem” (산업의 역군) un tika uzskatīti par eksporta vadošo spēku (수출의 기수).¹⁹ Darbam tika dota reliģiska nokrāsa: to uzskatīja par sociālu pienākumu, patriotisku pienākumu un morālu pienākumu, tas tika piepildīts ar domu, ka, jo vairāk katrs indivīds strādā, jo labāk ir ikvienam, ieskaitot sabiedrību, un, vēl svarīgāk, valsti. Turklāt motīvs dalībai darbavietās netika noteikts kā pašieinteresētība, bet gan kā ieguldījums valsts nācijas veidošanā. Tika uzskatīts, ka tie, kas smagi strādā, gūst panākumus finanšu un sociālajā jomā, vienlaikus veicinot labklājību un godu sabiedrībai un valstij. Šis viedoklis, kas joprojām ir dziļi iesakņojies daudzu dienvidkorejiešu prātos, ne tikai mudināja cilvēkus smagi strādāt, bet arī

---

¹⁷ Seo Y. *Industrialization, Globalization and Women workers in South Korea, 1960-2003*. University of Massachusetts Lowell, 2004. P 43-44.

¹⁸ Kim A.E., Park G. *Nationalism, Confucianism, work ethic and industrialization in South Korea*. *Journal of Contemporary Asia*, 2003. 33 (1): 37-49.

¹⁹ Koo H. *Korean Workers. The Culture and Politics of Class Formation*. New York: Cornell University Press, 2001. P 12.

uzskatīja, ka centīgs darbs ir vienīgais veids, kā atrisināt visas sociālās un nacionālās problēmas. Šāda nacionālistiska darba ētika tika attīstīta līdz pat 1980. gadiem.²⁰

Papildus nacionālismam arī tradicionālās konfūciānisma idejas valdība izmantoja attīstot ekonomisko izaugsmi. Konfūcisma vērtības, piemēram, cieņa pret autoritātēm un vecākiem cilvēkiem, kā arī izglītības un centības nozīme, kuru mērķis ir sociālās kārtības uzturēšana, harmonija ģimenē vai sevis attīstība, tika pārvērstas uz jaunām industriālā uzstādījuma struktūrām un grupējumiem. Ģimenes lojalitāte tika pārveidota par sabiedrības lojalitāti; sevis attīstības centība tika pārvērsta par cītīgu darbu darba vietā. Šādā veidā konfūcisma smagā darba un centības vērtības tika iekļautas jauni veidotajā darba ētikā, tādējādi palīdzot veidot apmācāmu, strādīgu darba spēku Dienvidkorejā. Nacionālisms informēja korejiešu strādniekus, kāpēc viņiem vajadzētu strādāt un konfūcisma priekšstati paskaidroja, kā viņiem vajadzētu strādāt.²¹

Šis ir pamats uz kā Korejas valdība balstīja un attīstīja ekonomiskās izaugsmes plānus saistībā ar darbaspēka iesaistīšanu industrializācijas attīstībā. Korejas modernā industrializācija 1970.gados bija atkarīga no minimālām algām, uz eksportu orientētas ražošanas un koncentrēšanās uz smagajām rūpniecībām. Lai gan bija novērojama liela ekonomiskā izaugsme, līdzās tai radās arī vairāki negatīvi aspekti, piemēram, ekonomiska nevienlīdzība, liela nošķirtība starp pilsētu un lauku iedzīvotājiem, darba spēka dehumanizācija un morāls nemiers, it īpaši sabiedrības zemāko sociālo kārtu vidū.²²

Strādnieku kustības Korejā sākas 1970.gados. Arodbiedrība šajā laikā bija valsts kontrolēta, pārstāvot vadības, nevis darbinieku intereses. Strādnieki bieži tika izspiegoti, vadībai mēģinot uzzināt par iespējamiem streikiem un neatkarīgām arodbiedrībām. Darba apstākļi bija ļoti slikti, taču strādniekiem nācās samierināties ar šiem apstākļiem darba nestabilitātes dēļ, kā arī tie, kuri kritizēja šādus apstākļus tika apcietināti. Darba apstākļi kļuva vēl necilvēcīgāki kad tika pieņemta Džonghi Parka Jušin (유신) sistēma, kas tika izveidota, lai kontrolētu ekonomiku un politiku. Jušin sistēma iespējams varēja būt būtiska Parka valsts un biznesa koalīcijā esošo problēmu risināšanā, taču tā kā opozīcijas līderiem un viņu partijai nebija nekādas saistības ar strādniekiem un

---

²⁰ Kim A.E., Park G. *Nationalism, Confucianism, work ethic and industrialization in South Korea*. Journal of Contemporary Asia, 2003. 33 (1): 37-49.

²¹ Ibid.

²² Seo J., Kļaviņš K. (ed.). *Introduction to Korean spirituality*, Li Sanggum *Modern Literature after the 1960s in Korea*. Rīga: University of Latvia Press, 2019. P 158-159.

vienkāršajiem cilvēkiem, pirmo reizi radās masveida darbaspēka kustības pret biznesu un tā koalīciju ar valsti.²³ 1970. un 1980.gados galvenokārt strādnieki cīnījās pret nehumānajiem darba apstākļiem un ilgajām darba stundām, taču 1990.gados strādnieku kustības koncentrējas uz darba stabilitātes nodrošināšanu un darba organizatoriskā spēka palielināšanu.²⁴

1.1.Sehi Džo “Pundura šautā mazā bumba”

“Pundura mazā šautā bumba” sastāv no 12 savstarpēji saistītiem īsajiem stāstiem, kuri balstās uz Džonghi Parka autoritārā režīma 1970.gadu vidus drūmās realitātes. To ir sarakstījis Sehi Džo, nelielas izdevniecības darbinieks, kurš bija atteicies no savām vēlmēm kļūt par rakstnieku. Savu iedvesmu šim darbam autors guvis redzot kādas nabadzīgas ģimenes izlikšanu no mājām, kas šajā laika periodā bija aktuāla problēma. Saistītie stāsti nemanāmi pārvietojas starp realitāti un fantāziju, kā arī starp dažādiem laika periodiem. Katrā no stāstiem tiek atspoguļota kādas sociālās kārtas ikdiena Parka autoritārā režīma laikā: skvoters Pundurs un viņa ģimene, kas, kā vienreizlietojamas preces dzīvo Džonghi Parka ekonomiskā režīma dzinējā; Šine un viņas ģimene, kas atrodas gan fiziski, gan metaforiski iespiesti starp lejupejošu strādnieku šķiru un augšupejošu valdības līdzstrādnieku šķiru; un bagātie, kuru dzīve ir klāta ar korupciju un viņu gars ir piesārņots ar vardarbību, kas ir viņu eksistences pamatā.²⁵ Šajā literārajā darbā tiek aprakstītas vairākas problēmas, ar kurām nācās sastapties dažādu kārtu Korejas iedzīvotājiem 1970.gados. Šajā bakalaura darba nodaļā tiks analizēti tikai tie darba fragmenti, kas atspoguļo strādnieku dzīvi šajā laikā.

Pirmais ieskats strādnieku dzīvē tiek parādīts grāmatas otrajā nodaļā. Šī nodaļa ir no Šines skatījuma. Lai gan viņas ģimene pieder pie sabiedrības vidusslāņa, viņas vīrs pārmērīgi daudz strādā, lai spētu nodrošināt savu sievu un divus bērnus. Šine uzsāk sarunu ar savu vīru Hjonu, taču viņš tik ļoti koncentrējas uz avīzes lasīšanu, ka viņš savai sievai neatbild.

Tāda ir dzīve, Šine atkal sev sacīja. Vakar vakarā viņas vīrs mētājās un griezās, nevarēdams aizmigt, līdz pūce sienas pulkstenī nosauca divus nakti. Viņš aizbrauc agri no rīta. Divpadsmit vai

---

²³ Park E.Y. *Conflicts Between Classes in Modern Korea: Source for Social Development*. Cambridge University, EPIK Journals Online, 2013. Vol 4, Iss.01.

²⁴ Koo H. *Korean Workers. The Culture and Politics of Class Formation*. New York: Cornell University Press, 2001. P 3.

²⁵ Kim Y. (ed.). *Routledge Handbook of Korean Culture and Society*. New York: Routledge, 2017. P 199.

trīspadsmīt stundas pavada prom no mājām. Tas, ko viņš dara darbā, kas ar viņu notiek tur, nemiers, šaubas, nogurums, kas viņam pastāvīgi seko apkārt, - viņa cerības ir izgaisušas.²⁶

Ja vien viņu situācija būtu nedaudz atšķirīgāka. Kāpēc tik daudz satraukuma par savas mazās ģimenes uzturēšanu? Viņas vīrs lasīja avīzi, it kā vēlētos palielināt nogurumu, kas jau bija sakrājies. Viņš bija sašutis ar sevi un savu dzīvi. Viņš jutās slikti sabiedrībā un nevietā savā laikā.²⁷

Vīrs uzskatīja par nepieciešamību nopelnīt naudu – to, ko viņš visvairāk ienīda. Lai nopelnītu šo nicināto naudu, viņš uzskatīja par nepieciešamību strādāt kā sunim.²⁸

Precēti vīrieši lielu dienas daļu bieži atradās prom no savām mājām. Prasība, lai darbinieki ierastos agri un paliktu vēlu, nebija savienojama ar divu vecāku strādājošām ģimenēm, jo īpaši tāpēc, ka komerciālā bērnu aprūpe bija vāji attīstīta un pilsētu mājsaimniecībās reti bija vecvecāki, kuri varētu palīdzēt bērnu pieskatīšanā. Sūdzības par to, ka vīrieši nepiedalās vairāk mājas pienākumos, tika izgaismots 80. un 90. gados, kad plašsaziņas līdzekļi pievērsās tam, kas tika uzskatīts par stresa izraisītu slimību epidēmiju strādājošo vīriešu vidū, uzsverot vīriešu patriotisko pašatdevi nacionālajam aicinājumam strādāt.²⁹

1980. gados Dienvidkorejas strādnieki strādāja visvairāk stundas nedēļā nekā jebkura cita valsts. Strādāt divpadsmit vai trīspadsmit stundas, lai gan pēc likuma būtu jāstrādā tikai astoņas stundas, daudzi strādnieki uzskatīja kā privilēģiju. Daļai strādnieku diemžēl tas nebija iespējams un viņiem nācās strādāt līdz pat astoņpadsmit stundām dienā.³⁰ Šie citāti parāda vispārējo sabiedrības drūmo noskaņu un mentalitāti. Grāmatā tālāk tiek aprakstīti sapņi un vēlmes, ko abi tēli jaunībā vēlējušies sasniegt savas dzīves laikā, taču pēc kāzām viņi abi saprata, ka viņu sapņi un idejas viņiem nekādi nepalīdzēs. It īpaši, kad Hjonu māte un tēvs saslima un, lai gan slimnīcas nevarēja izārstēt viņa vecākus, Hjonu nācās maksāt lielas naudas summas veselības aprūpei, līdz ar ko viņi iegrimā parādos. Hjonu un Šine nācās pārdod savu māju Seulas centrā, lai nomaksātu šos parādos. Ar pāri palikušo naudu viņi nopirka māju pilsētas nomalē, kur katru dienu viņiem bija problēmas ar ūdens piegādi.

---

²⁶ Cho S. *The Dwarf*. Translated by Fulton B. and Fulton J.C. University of Hawai'i Press: Honolulu, 2006. P 15.

²⁷ Ibid.P 15.

²⁸ Ibid.P 15.

²⁹ Seth M.J. (Ed.) *Routledge Handbook of Modern Korean History*. New York: Taylor & Francis Routledge, 2016. P 603.

³⁰ Koo H. *Korean Workers. The Culture and Politics of Class Formation*. New York: Cornell University Press, 2001. P 3.

Viņš bija teicis, ka katru dienu, braucot pilnos autobusus, viņš bez šaubām redzējis pilsētas atkritumu savākšanas mašīnas, kas izbrauc vairākas vienlaikus. Šine saprot, ko saka viņas vīrs. Viņa brīnās, cik dvēseļu dienā iekrauj tajās atkritumu mašīnās un pēc tam izmet. Bet šajā pasaulē neviens par to nerunā.³¹

Šine un viņas ģimene nav vienīgie cilvēki, kuriem nākas strādāt pārmērīgi daudz stundas, upurēt gan savu fizisko, gan mentālo veselību, lai spētu izdzīvot un nodrošināt ne tikai savu ģimeni, bet gan arī valsti. Mūsdienu Dienvidkorejas valsts ir demokrātiska republika, kuras konstitūcija garantē visas cilvēktiesības. Taču 60. un 70.gados autoritārās valsts varas iestādes pārkāpa cilvēktiesības un uzsvēra konfuciānisma vērtības radot šo mentalitāti – kopiena pār individu. Šajā laikā, pretojoties valsts režīmam un mēģinot iegūt cilvēktiesības, notika arī daudz protestu. It īpaši pēc Jušin sistēmas ieviešanas, taču visi protesti tika apspiesti ar varu un daudz cilvēku zaudēja savu dzīvību.³²

Ceturtnā grāmatas nodaļa ir sadalīt vēl 3 apakšnodaļās, kur katra apakšnodaļa ir no viena Pundura bērnu skatupunktiem. Pirmā nodaļa tiek stāstīta no Jongsu skata, kurš ir vecākais dēls ģimenē, otrā nodaļa ir no dēla Jongho skata un trešā nodaļa ir no meitas Jonghi. Pundura ģimene pieder pie sabiedrības zemākās kārtas. Viņš ir vīrs gadījuma darba meklējumos. Savas dzīves laikā viņš ir strādājis visdažādākos darbus, taču drīz vien viņš fiziski vairs nespēj pastrādāt un visa atbildība krīt uz viņa bērnu pleciem.

“Tēvs ir noguris,” māte sacīja. “Neesiet vairs no viņa atkarīgi. Tā vietā jums trim jāiet uz darbu.” Māte raudāja. Viņa devās strādāt uz tipogrāfijas iesiešanu. (..) Man kļuva bail. Es pametu skolu, lai sāktu strādāt par asistentu drukas birojā. Vēlāk es iemācījos, ka bez sviedriem tu neko neiegūsi. (..) Dažu mēnešu laikā Jongho un Jonghi arī pameta skolu.³³

Pametot skolu un sākot strādāt visi 3 bērni zaudēja jebkādas izredzes izkļūt no šī nabadzības līmeņa. Jau no 1960.gadiem izglītība bija viens no noteicošajiem faktoriem, kas noteica pie kuras sociālās kārtas cilvēks pieder. Bija spēcīgs stimuls palikt koledžā un pēc tam augstskolā, jo pēc skolas beigšanas darbs bieži nebija pieejams. Šāds priekšstats par universitātes grāda mainīto lomu

---

³¹ Cho S. *The Dwarf*. Translated by Fulton B. and Fulton J.C. University of Hawai'i Press: Honolulu, 2006. P 16.

³² Buczek L. *Human Rights in Asia: The case of China, Japan and North and South Korea*. Roczniki Humanistyczne / Annals of Arts, 2020. 68 (9): 47-66.

³³ Cho S. *The Dwarf*. Translated by Fulton B. and Fulton J.C. University of Hawai'i Press: Honolulu, 2006. P 58-59.

kā tikai “darba atļauja”, nevis studentu intelektuālā līmeņa pierādījums, bieži izraisa konfliktu starp dažādām intelektuālajām kārtām, īpaši uz darba tirgu.³⁴

Šai nodaļā tiek arī sīki aprakstīti kādi bija darba apstākļi, kad abi brāļi strādāja rūpnīcā. Viņu dzīve rūpnīcā bija izolēta. Uzņēmuma vadītāji viņus visu laiku uzraudzīja un novērtēja. No 30 minūtēm, kas viņiem bija atvēlētas pusdienām, 20 no tām viņiem bija jāpavada pagalmā spārdot bumbu. Viņi nedrīkstēja sarunāties ar citiem darbiniekiem. Viņiem nebija pienācīgu atpūtas periodu. Rūpnīca vēlējās viņus “noturēt rindā”. Brāļiem bija jāstrādā līdz pat nakts vidum smacīgā, trokšņainā vidē. Uzņēmuma prezidents bieži lietoja vārdu “lejupslīde”, kā draudus, lai motivētu parastos rūpnīcu darbiniekus. Viņš un viņa darbinieki, rūpnīcu uzraugi, izmantoja šo vārdu kā dūmu aizsegu dažādām apspiešanas formām. Citādi, uzņēmuma prezidents runāja par bagātību, ko visi darbinieki baudītu, ja smagi strādātu. Taču lietas nekad nemainījās. Viņu darba apstākļi kļuva aizvien sliktāki, paaugstinājumi tika veikti tikai vienreiz gadā, nakts maiņu prēmijas un darbinieku skaits tika samazināts, palielinājās slodze un pagarinājās darba diena. Tie, kas runāja pretim tika atlaisti, pirms viņi vispār spēja kaut ko izdarīt un pirms kāds to vispār uzzināja, kas bija iespējams ne tikai stingrās darbinieku novērošanas dēļ, bet arī tāpēc, ka citi darbinieki bieži bija iebiedēti un nodeva savus kolēģus. Darbinieki visu laiku tika iebiedēti, ka ja netiks veikts pienācīgs darbs, kompānija būs spiesta bankrotēt un atlaist visus darbiniekus. Un tā kā jaunu darbu atrast bija ļoti grūti, dažreiz pat neiespējami, šī taktika labi darbojās, uzņēmuma vadītāju labā.

Mūsu izpratne aprobežojās ar to, ar ko bijām pazīstami. Neviens no mums negribēja zaudēt stabilitāti, kuras dēļ viņš bija svīdis. Uzņēmuma cilvēki nevēlējās, lai mēs domājam. Strādnieki strādāja, un viss. Lielākā daļa strādnieku pieņēma situāciju, kurā izmaiņas nebija iespējamās. Un nebija neviena, kas viņus kaut kā pamodinātu.³⁵

Abi brāļi vēlējās izmaiņas. Viņi iesaistījās strādnieku kustībā, plānojot dodoties pie uzņēmuma prezidenta un draudot, ka viņi pārgriezīs paši sevi rīkli kopā ar pārējiem darbiniekiem, ja netiks veiktas kādas izmaiņas. Taču kāds no darbiniekiem viņus nodeva un viņi tika atlaisti pirms viņi spēja kaut ko izdarīt. Šī bija viena no lielākajām kļūdām ko abi brāļi pieļāva. Dēļ šī viņi bija “melnajā sarakstā”, kas nozīmēja, ka viņi nevarēja vairs dabūt darbu nevienā rūpnīcā.

---

³⁴ Park E.Y. *Conflicts Between Classes in Modern Korea: Source for Social Development*. Cambridge University, EPIK Journals Online, 2013. Vol 4, Iss.01.

³⁵ Cho S. *The Dwarf*. Translated by Fulton B. and Fulton J.C. University of Hawai'i Press: Honolulu, 2006. P 66.

“Nav jāuztraucas,” sacīja māte. “Zēni ir meistarīgi strādnieki tagad. Viņi var iegūt algotu darbu jebkurā rūpnīcā, uz kuru viņi dodas”

(Tēvs)“Tu nezini, par ko runā”

(Māte)“Es ne? Es domāju, ka būtu labi, ja zēni pārceltos uz citu rūpnīcu.”

(Tēvs) “Tas nedarbosies. Visas rūpnīcas jau zina. Viņas visas ir vienādas – neviena rūpnīca puikas neņems. Tu nesaproti, ko šie zēni šodien izdarīja. ”³⁶

Sestajā grāmatas nodaļā tiek parādīta turīgāko sabiedrības kārtu dzīve. Junho ir jauns students un neskatoties uz to, ka viņa ģimene bija bagāta viņš ir viens no retajiem cilvēkiem šajā sabiedrības kārtā, kurš ir redzējis un saprot kādos apstākļos dzīvo nabadzīgākie sabiedrības pārstāvji. Pārvācoties uz jaunu, norobežotu teritoriju, kas ir atvēlēta tikai pārticīgākajiem iedzīvotājiem, Junho iepazīstas ar kaimiņos esošo meiteni. Šīs meitenes vectēvs bija ļoti turīgs vīrs, kuram piederēja vairākas kompānijas. Pēc šī vectēva bērēm abi jaunieši satikās ar vairākiem vienaudžiem. Šīs sanāksmes mērķis bija apspriest “pusaudžu strādnieki”, taču tā kā visi tur esošie jaunieši bija no turīgām ģimenēm, ātri vien Junho saprata, ka neviens no viņiem nezina kāda ir patiesība. Pēc pus stundas ilgas klusēšanas Junho iesaistījās sarunā.

Mūsu valstī nav neviena cilvēka, kurš varētu runāt par pusaudžu strādniekiem nejutoties vainīgs. Un tas ietver arī mani. Kad es dzīvoju Felisitijas apgabalā, mani iepazīstināja ar punduru. Es viņu iepazīnu. Šim cilvēkam visu mūžu nebija nekas cits kā problēmas, un tad viņš nomira. Šī vīrieša dēli un meita strādā rūpnīcas zonā. Viņu darbs ir sarežģīts un nogurdinošs. Viņu jaunie draugi neprot izteikties un nezinātu, kā reaģēt uz humānu izturēšanos. Darbs ko viņi dara savā darba vietā, kavē viņu izaugsmi. (..) Jaunie strādnieki pielāgo savu ikdienas dzīves ritmu mašīnām. Domas, jūtas – tās ir pazudušas mašīnām. (..) Jūsu jūtas viņiem nepalīdz. Es redzēju, ko piedzīvoja pundura dēli un meita un viņu jaunie pavadoņi, un es kaut ko sajutu. 197X gadā Koreja ir pilna ar noziedzniekiem. Nav neviena cilvēka, kurš nebūtu noziedznieks.³⁷

Neviens no klāt esošajiem jauniešiem neko neteica. Junho turpināja stāstīt, skaidrojot dažādus piemērus par to kādus darbus nācās veikt šiem pusaudžu strādniekiem. Taču viss šis bija par velti, jo šie vienaudži, kuri bija nākuši no turīgām ģimenēm nespēja saprast kāda ir realitāte. Junho ātri vien padevās skaidrot to, kas patiesībā notiek ar šiem strādniekiem. Pārējie jaunieši

---

³⁶ Cho S. *The Dwarf*. Translated by Fulton B. and Fulton J.C. University of Hawai'i Press: Honolulu, 2006. P 72.

³⁷ Ibid. P 107-108.

novērsās uz citām aktivitātēm, taču Junho ar meiteni, kas dzīvoja viņam kaimiņos, turpināja šo sarunu. Ātri vien viņi saprata, ka patiesībā šīs meitenes vectēvam piederēja rūpnīca, kurā strādāja pundura meita.

Nekad agrāk tik daudz cilvēku nav strādājuši saskaņā ar viena cilvēka tirāniskajām prasībām. Tavs vectēvs neievēroja nevienu likuma pantu. Piespiedu darbs, garīgās un fiziskās brīvības ierobežojumi, piemaksas un darba samaksa, uzteikums, piemaksa pie pensijas, minimālā alga, darba laiks, nakts un brīvdienu darbs, apmaksāts atvaļinājums, nepilngadīgo nodarbinātība. Un līdzās savām pretlikumīgajām darbībām, kas pārkāpa šīs tiesību normas, viņš apspieda arodbiedrību darbību, draudēja ar darbavietas slēgšanu un izdarīja citus pārkāpumus, kas bija pārāk daudz, lai tos pieminētu.³⁸

Pēc šī teiktā meitenei palika fiziski slikti. Viņa beidzot saprata, kāda ir patiesība un to kā cieš visi šie cilvēki, kamēr viņa izbauda savu bagātību. Turpmāko vakaru abi jaunieši vairs nerunāja, viņi abi devās kopā mājas, bet pirms meitene iegāja mājā viņa pasniedza Junho lapiņu ar tekstu, veltītu savam vectēvam, kuru viņa bija uzrakstījusi pēc šīs sarunas ar puisī.

Šeit guļ šausmīgs skopolis, kurš viegli sadusmojas. Viņš nomira naudas un varas kāres dēļ. Viņš bija cilvēks, kurš visu savu dzīvi nodzīvoja bez neviena drauga. Lai gan viņš slavēja sevi par lieliem sasniegumiem mūsu tautas ekonomikas attīstībā, viņš nedeva nevienu būtisku ieguldījumu mūsu tautas dzīvē. Nevienam cilvēkam neraudāja, kad viņš nomira.³⁹

Nākamajās trijās grāmatas nodaļās tiek sīkāk apskatīti darba un ikdienas dzīves apstākļi, kādos nācās dzīvot vidēja un zemākā sabiedrības kārtu iedzīvotājiem. Tiek sīkāk aprakstītas detaļas par darbu rūpnīcās un jau iepriekš minētajām problēmām - nehumānajiem darba apstākļiem, negodīgu atalgojumu, neapmaksātām virsstundām, kā arī atkal tiek parādīts, kas notiek ar cilvēkiem, kuri izrāda jebkādas iebildumus pret esošo sistēmu. Tiek aprakstīta saruna, kurā strādnieki izsakās par visiem pārkāpumiem, kurus rūpnīcu vadītāji pieļauj katru dienu un, kā rūpnīcu vadītāji noliedz visus pārkāpumus. Šis ir tikai viens piemērs no grāmatā aprakstītajiem apstākļiem kādos cilvēkiem nācās strādāt un ilgstoši uzturēties.

Vienā minūtē Jonghī pa pusei nogāja, pa pusei noskrēja simts divdesmit soļus. Aušanas mašīnu radītais troksnis bija šausmīgs. (..) Jonghī pusdienām tika dotas piecpadsmit minūtes, maksimums. Tie, kas strādāja Aušanas sekcijā, pa vienam skrēja pusdienās un atpakaļ. (..) Viņa

---

³⁸ Cho S. *The Dwarf*. Translated by Fulton B. and Fulton J.C. University of Hawai'i Press: Honolulu, 2006. P 114.

³⁹Ibid. P 115 – 116.

lielā steigā paēda, tad steidzās atpakaļ uz savu darba vietu, lai pa pusei staigātu, pa pusei skrietu starp aušanas mašīnām. Vienā stundā Jonghī nogāja septiņus tūkstošus divsimt soļu. Temperatūra darba telpā bija simtu divi grādi. No aušanas mašīnām plūstošais karstums vienmēr pārsniedza viņas ķermeņa temperatūru. (..) Normālos apstākļos trokšņa līmenis ir nulle decibelu; pie piecdesmit decibeliem saruna nav iespējama. Trokšņa līmenis Jonghi darba telpā bija vairāk nekā deviņdesmit decibeli.⁴⁰

Sehi Džo mērķis grāmatā “Pundura mazā šautā bumba”, nepārkāpjot Parka stingros nacionālās drošības likumus, bija aprakstīt industrializācijas izraisītās sekas sabiedrībā. Rezultāts ir grāmata, kuras pamat vēstījums ir neapdomīgas industrializācijas cilvēciskās izmaksas. Taču iedziļinoties tekstā atklājas arī dziļāka nozīme – jaunbagātnieku un vareno garīgā vājība un strādnieku šķiras apjukums, kas pakļauts spēkiem ārpus tās kontroles.⁴¹ Šī grāmata labi parāda kāda bija strādnieku ikdiena ne tikai zemāko kārtu cilvēkiem, bet arī to, kāda bija situācija turīgākiem cilvēkiem. Lasītājam tiek sniegts ieskats reālā cilvēku ikdienā, kādā cilvēkiem nācās dzīvot industriālā perioda laikā, apskatot visus negatīvos aspektus strādnieku dzīvē, kas radās “ekonomiskā brīnuma” sasniegšanas dēļ.

---

⁴⁰ Cho S. *The Dwarf*. Translated by Fulton B. and Fulton J.C. University of Hawai'i Press: Honolulu, 2006. P 135.

⁴¹ Ibid. P 221-222.

2.STRAUJĀS INDUSTRIALIZĀCIJAS UN MODERNIZĀCIJAS IETEKME UZ SIEVIEŠU IKDIENU UN TĀS SEKU ATSPOGULOJUMS LITERATŪRĀ

Vēsturiski sievietes laukos strādāja mājās un kopā ar vīriešiem veica dažādus lauku darbus, piemēram, palīdzot audzēt labību, kā arī taisīja dažādus tekstilizstrādājumus, gatavoja pārtiku un apģērbu ģimenei.⁴² Parasti sievietēm bija jāpaliek mājās, lai rūpētos par ģimeni – audzinātu bērnus, uzturētu mājokli un izpildītu visas vīra vecāku vēlmes. Ārpus savām mājas lomām, parastajām korejietēm bija ļoti maz iespēju. Viņas varēja būt pils kalpones (궁녀), sieviešu ārstes (의녀), izklaidētājas (기생) vai šamanes (무당). Lai gan šīs sievietes tika uzskatītas kā zemāko sociālo kārtu pārstāves, sabiedrībā viņām bija ievērojama vara un ietekme. Augstāko kārtu sievietēm nebija nekādu alternatīvu, viņām bija aizliegts jebkāds starp dzimumu kontakts līdz ar ko sievietes lielāko daļu sava laika pavadīja mājās. 20.gadsimts Korejā bija radikālu pārmaiņu periods, ko izraisīja vairāki faktori, starp kuriem vērts pieminēt Korejas atvēršanu Rietumiem, kristietības izplatību, Japānas veiktā okupācija un tai sekojošā kolonizācija, kā arī straujā industrializācija, kas aizsākās 60.gadu sākumā. Šie notikumi ļāva sievietēm iekļūt “publiskajās” jomās, kas tradicionāli tika piešķirtas vīriešiem.⁴³

Desmitgadēs kopš Japānas koloniālā perioda beigām dzimums ir bijis galvenais sociālās struktūras un sociālo pārmaiņu faktors Dienvidkorejā.⁴⁴ Lai gan pēc Japānas okupācijas un Korejas kara iedeja par vienlīdzību starp dzimumiem guva nelielu uzmanību, lielākā daļa sabiedrības vēl joprojām vīriešus uzskatīja pārkāpus pār sievietēm.⁴⁵ Tika izjaukti iedibinātie mājokļa, darba, ģimenes attiecību un aprūpes modeļi. Sociālā nestabilitāte izraisīja improvizācijas, kas bieži vien mazināja pastāvošās dzimumu cerības un lomas, un, reaģējot uz to, pats dzimums kļuva par nepārprotamu analizējošu jomu, lai nostiprinātu to, kas tika uzskatīts par piemērotu un

---

⁴² Seth M.J. (Ed.) *Routledge Handbook of Modern Korean History*. New York: Taylor & Francis Routledge, 2016. P 601.

⁴³ BUJA E. *On the Changing Occupational roles of Women in 20th century Korean Society*. Bulletin of the Transilvania University of Brasov, Series IV: Psychology and Cultural studies, 2021. Vol 14 (63), Special Issue – No.1. 49-76.

⁴⁴ Seth M.J. (Ed.) *Routledge Handbook of Modern Korean History*. New York: Taylor & Francis Routledge, 2016. P 597.

⁴⁵ BUJA E. *On the Changing Occupational roles of Women in 20th century Korean Society*. Bulletin of the Transilvania University of Brasov, Series IV: Psychology and Cultural studies, 2021. Vol 14 (63), Special Issue – No.1. 49-76.

“tradicionālu” Korejas normām pret “mūsdienu” neatkarības un individuālisma centieniem. Īpaši aktīvās karadarbības laikā no 1950. līdz 1953.gadam, kad lielākā daļa darbspējīgo vīriešu iesaistījās kaujās, tika sagūstīti vai slēpās, daudzām sievietēm un bērniem bija jāstrādā ārpus mājas, lai uzturētu savas ģimenes.⁴⁶ Pēc koloniālā perioda sieviešu līdzdalības līmenis darbaspēkā, 1940.gadā, bija aptuveni 31%, kas līdz 1946.gadam samazinājās līdz aptuveni 26%. Korejas kara laikā tas atkal pieauga līdz aptuveni 42% un pēc Korejas kara atkal samazinājās līdz aptuveni 37%. 1940. un 1950. gados sievietes strādāja ražošanā un komerciālās nozarēs kā ielu pārdevējas, taču lauksaimniecība bija galvenā sieviešu nozare. No nodarbinātajām sievietēm 1953.gadā gandrīz 90% nodarbojās ar lauksaimniecību.⁴⁷ Lai gan kara atraitņu darba aktivitātes tika uzskatītas pat pozitīvu pielāgošanos viņu neveiksmīgajiem apstākļiem, vienlaikus, pieaugošā precētu sieviešu līdzdalība darba tirgū, gluži pretēji tika uzskatīta kā vīra nepiemērotības pazīme un kā sociālo normu sagrozīšana.⁴⁸ Kad 60.gadu sākumā Korejā sākās industrializācijas periods, liela daļa gan vīriešu, gan sieviešu devās uz pilsētām, lai meklētu darbu rūpnīcās. Attālums starp jaunajiem pilsētniekiem un viņu dzimtajiem ciemiem veicināja nostaļģiju pēc idealizētas korejiešu lauku mājas, ko aprūpēja ikoniska, strādīga, pašreizdzīva māte. Šī bija viena no vadošajām tēmām propagandas literatūrā un filmās no 1960.gadiem līdz pat mūsdienām. Bieži vien parasto mūsdienu pilsētu sieviešu uzvedība tika salīdzināta ar šo ideālo sievietes uzvedību.⁴⁹

Sievietes, kas tika pieņemtas darbā rūpnīcās bija jaunas un neprecētas, darbs, kas viņām tika dots, neparedzēja nekādas prasmes un galvenokārt bija fiziski ļoti smags darbs. Un, lai gan šīs sievietes pārstāvēja lielāko daļu no strādniekiem elektronikas ražošanā, tekstilizstrādājumu un citās rūpnīcās, viņas saņēma mazāk kā pusi no atalgojuma ko saņēma vīrieši. Sekojot neo-konfūcisma idejām, sievietēm tika mudināts uzvesties kā apzinīgām meitām pret saviem vecākiem, kas industrializācijas kontekstā nozīmēja finansiāli atbalstīt savus vecākus laukos.⁵⁰ Vecāku galvenā

---

⁴⁶ Seth M.J. (Ed.) *Routledge Handbook of Modern Korean History*. New York: Taylor & Francis Routledge, 2016. P 598.

⁴⁷ Seo Y. *Industrialization, Globalization and Women workers in South Korea, 1960-2003*. University of Massachusetts Lowell, 2004. P 42.

⁴⁸ Seth M.J. (Ed.) *Routledge Handbook of Modern Korean History*. New York: Taylor & Francis Routledge, 2016. P 599.

⁴⁹ Ibid. P 601.

⁵⁰ BUJA E. *On the Changing Occupational roles of Women in 20th century Korean Society*. Bulletin of the Transilvania University of Brasov, Series IV: Psychology and Cultural studies, 2021. Vol 14 (63), Special Issue – No.1. 49-76.

stratēģija bija ņemt vairāk no savām meitām, lai varētu dot vairāk saviem dēliem.⁵¹ Lielākā daļa no šīs naudas tika ieguldīta dēlu izglītībā.⁵² Līdz ar ko, vecāki paši beigās saņemtā vairāk. Tradicionāli meitas saviem vecākiem atmaksāja ar dažādu darbu veikšanu mājās, bet tagad meitas varēja vecākiem atmaksāt visus parādus pilnībā, strādājot ārpus mājas un dodot daļu savas algas vecākiem.⁵³

Neskatoties uz finansiālajām problēmām, sievietēm arī ļoti bieži darbā nācās saskarties ar fizisku un seksuālu vardarbību. Seksuālā vardarbība notika tāpēc, ka strādājošas sievietes tika pieskaitītas pie zemākās sociālās un ekonomiskās kārtas, salīdzinot ar vīriešu dzimuma strādniekiem. Vīriešu priekšnieki uzskatīja izvarošanu par sava veida “labošanas” līdzekli, kura mērķis bija padarīt sievietes paklausīgākas un mudinātu viņas vairāk strādāt.⁵⁴ Tāpat kā patriarhālās ģimenēs, vīriešu dzimuma rūpnīcu vai firmu īpašnieki tika uzskatīti par tēviem vai onkuļiem, bet vīriešu dzimuma uzraugi par vecākajiem brāļiem. Darbinieces bieži tika uzskatītas par jaunām, nenobriedušām meitenēm. Bija izteikta segregācija starp fizisku sieviešu un vīriešu darbu, kur sievietes bieži veica fiziski smagu darbu, bet vīrieši ieņēma vadītāju amatus, kas neparedzēja fizisku darbu. Sievietes tika uzskatītas zema statusa, netīras un necienāmas.⁵⁵ Lai gan šo jauno sieviešu darbs bija uzskatāms par ieguldījumu valsts attīstībā, sabiedrības bažas par šo sieviešu apzināto neatkarību atspoguļojās baumās un aizdomās par viņu šķīstību.⁵⁶ Daudzos aspektos pret viņām izturējās tāpat kā pret prostitūtām Korejas sabiedrībā.⁵⁷

---

⁵¹ Kim M. *Gender, Work and Resistance: South Korean Textile Industry in the 1970s*. Journal of Contemporary Asia, 2011. 41 (3): 411-430.

⁵² Seo Y. *Industrialization, Globalization and Women workers in South Korea, 1960-2003*. University of Massachusetts Lowell, 2004. P 14.

⁵³ Kim M. *Gender, Work and Resistance: South Korean Textile Industry in the 1970s*. Journal of Contemporary Asia, 2011. 41 (3): 411-430.

⁵⁴ BUJA E. *On the Changing Occupational roles of Women in 20th century Korean Society*. Bulletin of the Transilvania University of Brasov, Series IV: Psychology and Cultural studies, 2021. Vol 14 (63), Special Issue – No.1. 49-76.

⁵⁵ Seo Y. *Industrialization, Globalization and Women workers in South Korea, 1960-2003*. University of Massachusetts Lowell, 2004. P 54

⁵⁶ Seth M.J. (Ed.) *Routledge Handbook of Modern Korean History*. New York: Taylor & Francis Routledge, 2016. P 600.

⁵⁷ Seo Y. *Industrialization, Globalization and Women workers in South Korea, 1960-2003*. University of Massachusetts Lowell, 2004. P 54

Šīs sievietes spēlēja vadošo lomu Korejas arodbiedrību kustībā.⁵⁸ Sākotnēji tika pieņemti nehumānie darba apstākļi, garās darba stundas, zemais atalgojums un vardarbība, taču 1970. un 1980. gados tā pārauga par kolektīvu pretestību un protestiem. Sievietes nodibināja neatkarīgas arodbiedrības un cīnījās pretim pret darbu vērstajai politikai un praksēm, spēcīgās aliansēs ar studentiem, intelektuāļiem un baznīcu organizācijām. Neskatoties uz to, strādājošo sieviešu ieguldījums Korejas demokrātiskajā darba kustībā joprojām ir neredzams vai izkropļots Korejas darba vēsturē.⁵⁹

Lai gan pēc straujās industrializācijas perioda sievietes loma bija ievērojami mainījusies no tradicionālās mājsaimnieces un sievas lomas, iegūstot izglītību, darbu, kā arī nostiprinot un paaugstinot savu vietu sabiedrībā, tam visam sekoja arī vairākas sekas ar, kurām sievietēm nākas cīnīties līdz pat mūsdienām. Dienvidkorejas strādājošās sievietes dzīvoja apspiešanas kultūrā. Džongi Parka autoritārais režīms stingri sodīja visus ar darbaspēku saistītos izaicinājumus. Nav pārsteigums, ka arodbiedrības un darba tiesību akti nespēja paust sieviešu bažas. Patriarhālie aizspriedumi izraisīja strādājošo sieviešu ļaunprātīgu izmantošanu. Politiskās autoritārisma, kapitālisma un patriarhālās idejas bija savijušās represīvās kultūras radīšanā. Jaunās sievietes, kas agrāk bija atkarīgas no vecākiem, kļuva atbildīgas ne tikai par sevi, bet arī par savām ģimenēm. Viņu algas pelnīšanas statuss neļāva viņām saņemt sociālo aizsardzību, kāda tām bija pieejama pirms rūpnīcu darba. Īsā laika periodā, Dienvidkorejas sievietes pieredzēja ļoti krasas izmaiņas savā ikdienas dzīvē.⁶⁰ Tā kā bakalaura darba pirmajā nodaļā jau tika apskatīti strādnieku darba apstākļi, pieminot arī sieviešu darbinieces, šajā nodaļā autore koncentrēsies uz citiem aspektiem sieviešu ikdienā, parādot to kāda bija parasto sieviešu jeb mājsaimnieču ikdienu patriarhālā sabiedrībā.

2.1. Džonghi O “Uguns upe un citi stāsti”

Džonghi O, dzimusi 1947.gadā, bija pirmā rakstniece, kas mūsdienu korejiešu literatūrā sāka rakstīt par dzimumu vienlīdzību. Viņa ir arī viena no retajām mūsdienu korejiešu daiļliteratūras rakstītājām, kas savos darbos atzīst indivīda spēju uz ļaunu, kā arī reālistiski atspoguļo dažādas psiholoģiskas traumas ar kurām cilvēkiem nākas sadzīvot. “Uguns upe un citi

---

⁵⁸ Seo Y. *Industrialization, Globalization and Women workers in South Korea, 1960-2003*. University of Massachusetts Lowell, 2004. P 3.

⁵⁹ Ibid. P 41.

⁶⁰ Kim M. *Gender, Work and Resistance: South Korean Textile Industry in the 1970s*. Journal of Contemporary Asia, 2011. 41 (3): 411-430.

stāsti”⁶¹ parāda vardarbīgo un drūmo dzīves noskaņu un savārgušo pilsētas dzīvi militārās diktatūras laikā. Šis darbs stāsta par ģimenēm, kuras ir izjukušas pamestības, neuzticības, sterilitātes, neprāta un nāves dēļ. Šie caurumi ģimenes struktūrā paralēli arī atspoguļo Dienvidkorejas tradicionālās agrārās sabiedrības, kas bija balstīta ap paplašinātajām ģimenēm, sabrukumu, kuru arī paātrināja straujā industrializācija militārās diktatūras laikā no 1960. līdz 1980.gadiem. Šajā stāstu kolekcijā viens stāsts ir no 1960.gadiem, trīs no 1970.gadiem, trīs no 1980.gadiem un divi no 1990.gadiem.⁶² Lai gan visi stāsti atspoguļo lielākoties visu ģimenes locekļu dzīvi, autore koncentrēsies tikai uz sievietes lomas atspoguļojumu stāstos, īpaši patriarhālās sabiedrības ietekmi uz sievietes dzīvi Dienvidkorejas industrializācijas periodā.

Stāsts “Kādā pavasara dienā” tiek parādīts no sievas skatījuma. Viņa ir mājsaimniece iestrēgusi garlaicīgās, vienmuļās attiecībās ar savu vīru Sungu. Lai gan viņas vīram šajā dienā nav jāstrādā viņš dodas prom no mājām sakot, ka atgriezīsies pēc vakariņu laika. Kad viņas vīrs ir aizgājis uzreiz tiek aprakstīti visi mājas darbi, kurus veic sieva. Viņa nomazgā traukus, slauka un mazgā grīdas, savāc netīrās drēbes, kuras viņas vīrs ir izmētājis un atstājis savā istabā, nomaina sava vīra gultas veļu, pēc kā viņa dodas uz pagalmu mazgāt veļu. Darot šos darbus sieviete izjūt nemieru un trauksmi, viņa prāto vai nav saslimusi, vai kaut kam šajā dienā bija jānotiek, taču beigās viņa nesaprot kāpēc viņā ir šis nemiers. Turpinot strādāt viņa prāto.

Es iztēlojos, kā Sungu atkal streipuļo mājās piedzēries, saņurcīts kā lupata, atstājot to man, lai novelk viņa kurpes un izģērbj viņu, uzvedoties kā mazs zēns, kuram kaut kas ir piedots vai kurš ir noraudājis sevi līdz pārvaldāmajam stāvoklim.⁶³

Lasītājam tiek parādīta kāda ir šīs sievietes ikdiena. Viņai nav pašai savas intereses vai hobiju, viņa dzīvo kā sava vīra mājkalpotāja vai arī kā māte, rūpējoties par savu vīru kā mazu zēnu. Kad sieviete bija pabeigusi visus darbus viņa apgūlās uz mājas verandas, bez jebkādam emocijām un domām. Stāstā tālāk tiek aprakstīta šīs sievietes pagātne, kad viņa bija 5 mēnešus stāvoklī un devās prom no mājām, lai veiktu pašnāvību. Viņas tā laika vīrs bija viņu nokrāpis un pametis viņu.

Kas es par idioti, nākot šeit šajā svelmainajā dienā, lai nogalinātu sevi. Es tikšu vaļā no mazuļa, es nodomāju, domādama, ka tas būs tikpat vienkārši, kā izdzēst rakstu, kas piepilda tāfeli.

---

⁶¹ Oriģinālvalodā: 오정희 – “불의 강”; angļu valodā O Chonghui “River of Fire and other stories”.

⁶² O Ch. *River of fire and other stories*. Translated by Fulton B. and Fulton J.C. Columbia University Press: New York, 2012. P 180-181.

⁶³ Ibid. P 23.

Es atbrīvošu savas rokas no šī jucekļa, izlikšos, ka tas nekad nav noticis, izdzēsīšu atmiņas. Atgriežoties mājās, es biju sagrābusi savu drosmi un veicu abortu, jūtoties tā, it kā es izgrieztu ļaundabīgu cistu. Bet pat tagad, gadus vēlāk, es zināju, ka man nav izdevies atbrīvoties no šī sešus mēnešus vecā augļa. Nekad nepārkāpjot manas dzīves sliekšni, tas pat bija iesēdies manī dziļāk (..) Un, kad šis atmiņu purvs mani ievilka, es jutu, kā mans vēders savelkas, mana dzemde piepildās ar šķidrumu, mana elpošana kļūst apgrūtināta. Ja es neiztukšotu sevi no šī šķidruma, es noslīktu. Savā prātā es izmisīgi cīnījos, lai izvairītos no šī likteņa.⁶⁴

Pēc aprakstītās situācijas var noprast, ka viņas vīram sava sieva nekad nav bijusi svarīga. Pēc visa šī stāsta kopumā var noprast, ka sievietes tiek uzskatītas par viegli aizstājamām. Viņas ir tikai kā baudas līdzeklis vai mājkalpotāja savam vīram. Neskatoties uz to, ka viņa sieva ir stāvoklī, vīrs viņu pamet, bez jebkādam sekām un neuzņemoties nekādu atbildību. Sievietes, kurām bija darbs, bieži pameta savu darba vietu paliekot stāvoklī vai aprecoties. Šādā situācijā, kad sieviete ir palikusi viena pati ar vēl pat nedzimušu bērnu, tas būtu neiespējami atrast darbu, lai nodrošinātu sevi un savu bērnu. Līdz ar ko arī šī sieviete stāstā, izmisuma vadīta, veic abortu, kas atstāj viņu ar psiholoģisku traumu.

Kad pie sievietes ierodas vīra draugs, ar kuru vīram bija sarunāta tikšanās, sieviete ieaicina viņu mājā un abi uzsāk vienkāršu sarunu. Nonākot pie tēmas par mācībām, sieviete atklāj, ka ir ieguvusi grādu tēlotājmākslā. Un, lai gan vīrietis bija pats lepni runājis par to, ka pašlaik mācās medicīnu, līdz ko sieviete pieminēja savu izglītību, vīrieša aizrautība par sarunu pazuda. Vīrietis neizrādīja nekādu interesi par šo un viņa sejas izteiksme bija pietiekama lai noprastu viņa viedokli par sieviešu izglītību. Pēc šī citāta var noprast, ka sieviešu izglītība netika uzskatīta par svarīgu, bet gan drīzāk kā laika kavēkli.

Jūs zināt, ka specialitāte sievietēm ir tikai tad, kad viņas mācās koledžā. Tas ir kā formas tērps, ko viņas velkā četrus gadus, un līdz ar skolas beigšanu tas viss ir nolietots.⁶⁵

Nākošais stāsts grāmatā “Magnoliju portrets” ir par vientuļu sievieti, kuras vīrs viņu ir nokrāpis un pametis un viņas meita ir palikusi dzīvot pie vīra vecākiem. Stāsts sākas ar sievieti, kura strādā savā studijā, kad pie viņas ierodas iedzēris Hansu. Nav precizēts, kas ir šis vīrietis

---

⁶⁴ O Ch. *River of fire and other stories*. Translated by Fulton B. and Fulton J.C. Columbia University Press: New York, 2012. P 26.

⁶⁵ Ibid. P 29.

sievietes dzīvē. Viņi abi uzsāk sarunu un kad Hansu pasaka “Ej pieskati savu bērnu”, viņa atmiņā atsauc kā viņas vīrs visu laiku viņai šo teica.

Ej pieskatīt savu bērnu. Tā man mēdza teikt mans vīrs. Es atceros, ka jutu, kā krāsa pazuda no manas sejas, bet ar laiku es izveidoju biezu ādu un stājos viņam pretī, atbrīvojoties no manām sirdī pukstošām dusmām un pazemojuma. “Ja viņai būtu nepieciešama pieskatīšana, es tagad nebūtu šeit, vai tad ne?” es reiz viņam sacīju. Skumji jāsaka, ka vairs nebija neviena, kuram es varētu sniegt asas atbildes.⁶⁶

Bet nav tādas lietas kā jauns sākums. Tik daudz es viņam biju teikusi, kad es pametu viņu pirms trim gadiem: tā ir sapņaina domāšana. Viņš nemēģināja mani apturēt. Un, kad beidzot viņu pārliecināju, ka aizeju uz visiem laikiem, viņš teica, ka es esot inde.⁶⁷

Patriarhālā sabiedrībā vīrieši ir pieraduši, ka noteicošā loma pieder viņiem un, ka sievietes viņiem ir pakļāvīgas. Šajos citātos var redzēt, kāda ir vīra attieksme, kad sieva beidzot viņam runā pretī aizstāvēt sevi, lai gan viņa nav tā, kura būtu izdarījusi kaut ko nepareizi. Viņas vīrs viņu ir krāpis un, kad viņa sieva viņu pamet, viņš sievu nosauc par “indi”, kas liek noprast, ka vīrs nesaskata savu vainu kādēļ šīs attiecības ir izjukušas. Viņš uzskata, ka sieva aizstāvēt sevi un savu pašcienu ir vainīga pie šīs šķiršanās.

“Uguns upe” stāsta par kādu precētu strādnieku-šķiras pāri un, lai gan sieviete mēģina viņu abu dzīvi saturēt kopā, viņas vīrs necieš uzturēties viņu dzīvoklī un nepārtraukti, katru nakti kaut kur dodas.

Viņa šaubīgā izturēšanās lika man nevēlēties sūdzēties vai iztaujāt viņu – kāpēc viņš devās prom, kur devās, ar ko viņš tikās? Un tas kopā ar skatienu, ko biju notvērusi no viņa nepiekāpīgās puses, neļāva man mudināt viņu paņemt mani līdzi. Vāja rakstura, iespējams, viņš būtu palicis mājās, ja es būtu uzspiedusi šo jautājumu. Bet es nebiju pietiekami pārliecināta, lai mēģinātu remdēt viņa trauksmi un nemieru, kad viņš bija iestrēdzis.⁶⁸

Šis citāts liek domāt, ka sievietei ir bail vīru iztaujāt. Pat pirms šī citāta stāstā, kamēr vīrs vēl nebija aizgājis no mājām, viņš sēdēja pie atvērta loga vēroja apkārtni. Lai gan sievietei bija auksti, viņa neuzdrošinājās vīram neko teikt. Arī tad, kad vīrs gatavojās pamest māju sakot, ka viņam

---

⁶⁶ O Ch. *River of fire and other stories*. Translated by Fulton B. and Fulton J.C. Columbia University Press: New York, 2012. P 35.

⁶⁷ Ibid. P 38.

⁶⁸ Ibid. P 49.

jādomas uz darbu kaut kas pabeigt, sieva zināja, ka viņš melo, taču arī šajā situācijā viņa klusēja. Apskatot šīs situācijas, rodas priekšstats, ka šajās attiecībās sievas viedoklis netiek uzskatīts par svarīgu. Un lai gan viņa nodomā, ka iespējams uzspiežot savas vēlmes vīram viņai izdotos vīru pierunāt palikt mājās, viņa nejūtas pietiekami pārliecināta par sevi. Šajā situācijā domājams ir divi varianti kādēļ sieva šādi jūtas. Viens varētu būt saistīts ar kādu pagātnes notikumu, kurā sieva jau iepriekš ir mēģinājusi ar vīru runāt, taču neguvusi nekādu rezultātu no tā. Diemžēl lasītajam netiek parādīts vai šāda situācija kaut kad ir notikusi vai nē. Otrs minējums varētu būt saistīts ar patriarhālo sabiedrību, kurā sievietes bieži vien netiek uzklausītas, un no viņām tiek gaidīta tikai pakļaušanās vīram bez jebkādiem argumentiem.

Stāstā “Vecā aka” vienā no ainām sieviete prāto kādus brīnumainus darbus viņa būtu varējusi paveikt savos 44 gados. Viņa prāto, ka būtu spējusi sarakstīt grāmatu, vai būt dejojāja, ķīmiķe vai zinātniece, un visās šajās kategorijās būtu spējusi paveikt kādu ievērojamu sasniegumu.

Bet tā vietā es dzīvoju pusmūža mājsaimnieces dzīvi mazā provinces pilsētā, dzīvi, ko pasliktina migrēnas galvassāpes un hemoroīdi, kas man joprojām ir no pēdējās grūtniecības. Es lasu jaunāko dzeju un esejas, skatos vakara ziņas un abonēju divus dienas laikrakstus, no kuriem viens tiek uzskatīts par konservatīvu un otrs progresīvs, un tos visus uzskatu par savu logu uz pasauli.⁶⁹

Sākotnējais stimuls, iespējams, bija vārds dodo, kas parādījās uz uzlīmēm, kuras mans dēls bija piestiprinājis pie savām mantām. Kad jautāju, kas ir dodo, viņš teica, ka tas ir putns, kas zaudēja spēju lidot un izmiris pirms četriem gadsimtiem. Tas man lika aizdomāties, vai kāds no mums var palīdzēt uzskatīt savu jaunības patību par kaut ko izmirušu, kas pastāv tikai leģendās. Un vai tas savukārt, nav to baiļu un pretestības izpausme, ko izjūtam, kad esam spiesti ienākt paražu un kārtības pasaulē?⁷⁰

Šie divi citāti parāda sievietes drūmo skatījumu uz savu dzīvi. To kā viņa nav spējusi paveikt nekādus nozīmīgus un ievērojamus darbus. Ka viņa savu jaunību ir zaudējusi sabiedrības paražu un kārtības dēļ. Viņa dzīvo vienmuļu ikdienas dzīvi, rūpējoties par savu ģimeni, nedarot neko priekš sevis, kas viņai liktu justies nozīmīgai šajā sabiedrība.

Visi iepriekš minētie stāsti atspoguļo tikai vienu daļu no tā kāda bija sievietes ikdiena industrializācijas laikā. No šiem stāstiem ir redzams, ka sieviešu dzīve bieži vien bija drūma un

---

⁶⁹ O Ch. *River of fire and other stories*. Translated by Fulton B. and Fulton J.C. Columbia University Press: New York, 2012. P 149.

⁷⁰ Ibid. P 149.

vienmuļa. Viņas pārsvarā bija mājsaimnieces, kas rūpējas par savu ģimeni neņemot vērā savas vēlmes. Sievietes tika uzskatītas par viegli aizstājamām, vairākos stāstos bija atspoguļots, kā vīrs tiek ar citām sievietēm. Sievietes klusēja un bieži vien neuzdrošinājās runāt pretim vīram. Un gadījumā, kad sieva beidzot saņēmas drosmi runāt pretim un aizstāvēt sevi, viņa tika vainot pie attiecību izjukšanas, lai gan vīrs bija tas, kurš viņu bija krāpis. Sievietēm vienām pašām nācās cīnīties un sadzīvot ar traumām, kuras viņas visbiežāk bija ieguvušas vīra vai sabiedrības spiediena dēļ, piemēram, esot spiestas veikt abortu, jo vīrs viņas ir pametis un vienai pašai nodrošināt sevi un savu bērnu šādā situācijā sievietei nebūtu iespējams, vai arī kad sieviete bija kļuvusi neauglīga veselības dēļ, viņa tika nosodīta un pazemota.

2.2. Sehi Džo “Pundura šautā mazā bumba”

Pirmajā bakalaura darba nodaļā jau tika apskatīts Sehi Džo darbs “Pundura šautā mazā bumba”, tieši aprakstot stāstā atspoguļotos strādnieku dzīvi Dienvidkorejā industriālā perioda laikā. Tā kā jau nedaudz arī tika apskatīts sieviešu stāvoklis strādājot rūpnīcās, šeit autore vēlas apskatīt šī darba vienu nodaļu, kurā pundura meita izvēlas “upurēt” savu ķermeni vīrietim, kuram viņas ģimene bija spiesti pārdot savu māju. Meitene vēlas atgūt atpakaļ dokumentus, kurus viņas tēvs, Pundurs, bija parakstījis un atdevis šim vīrietim. Meitene aizbēga no mājām, un sagaidīja šo vīrieti pie viņa mašīnas.

“Tikmēr es tev došu darbu. Bet tev mani būs jāklausa. Ja nē, tad kāp ārā. Fakts ir tāds, ka tu esi skaista – tā man šķita, kad tevi pirmo reizi ieraudzīju. Bet ir viena lieta, kas tev jāatceras: nekad nesaki man nē, lai arī kas notiktu. Ja tu to vari izdarīt, es esmu gatavs tev dot vairāk naudas nekā jebkurai citam, ko esmu nolīdzis.”⁷¹

Citātā vīrietis uzreiz uzsver savu dominanci pār sievieti, “paceļot” sevi augstāk sakot, ka meitenei ir jābūt pilnībā pakļāvīgai, bez jebkādiem iebildumiem. Saistībā ar straujo urbanizāciju 60. un 70. gados tika paplašināts seksuālo pakalpojumu tirgus. Tā kā cilvēki aizgāja no lauku ģimeņu uzraudzības un meklēja darbu pilsētās, seksuālo pakalpojumu darbs attīstījās kā nozīmīga nozare gan sieviešu nodarbinātībai (īpaši saistībā ar augsto bezdarba līmeni un zemo atalgojumu sievietēm) gan vīriešu patēriņam.⁷² Seksuālo pakalpojumu saņemšana tika normalizēta uzskatot, ka šādi vīrieši pastiprina savu saikni, kopīgi apmeklējot šo pakalpojumu sniegšanas salonus.

---

⁷¹ Cho S. *The Dwarf*. Translated by Fulton B. and Fulton J.C. University of Hawai'i Press: Honolulu, 2006. P 88.

⁷² Seth M.J. (Ed.) *Routledge Handbook of Modern Korean History*. New York: Taylor & Francis Routledge, 2016. P 603-604.

Seksuālo pakalpojumu normalizēšana vienlaicīgi arī normalizēja vīriešu pārākumu pār sievietēm, jo sievietes vairs nespēja izpildīt šķīstības noteikumus.⁷³ No sievietēm tika gaidīts sevi pasniegt kā nevainīgu un šķīstu būtni, kas vienmēr bija paklausīgas un sakoptas.

Kad man palika septiņpadsmit, māte klusi mēģināja man iemācīt sievietes tradicionālos pienākumus pret radniekiem un ģimeni. Šķīstību viņa uzsvēra, līdz viņai kļuva zila seja. Viņa nevarētu man piedot, ja es naktī pat tik iedomātos par vīrieti. Viņa būtu sevi nožņaugusi, ja zinātu, kādu dzīvi es dzīvoju kopš aiziešanas no mājām. Viņš izturējās laipni pret mani. (..) Man bija sajūta, ka mans pienākums ir izdaiļot sevi viņa labā.⁷⁴

Kamēr viņš sēdēja viesistabā un strādāja, mājkalpotāja nolika maltīti un gaidīja, kad viņš nāks pie galda. Mājkalpotāju bija atsūtījusi viņa māte. Viņš viņai piemaksāja, lai viņa neinformētu ģimeni par vienošanos ar mani. Kad es ievācos, mājkalpotāja aizbrauca uz nakti. Saskaņā ar mūsu vienošanos es viņam nekad neteicu nē. Neviens nevarēja viņam pateikt nē.⁷⁵

Industriālā perioda laikā gan vīrieši, gan sievietes uzskatīja, ka tas, ka precēti vīrieši lieto ++seksuālos pakalpojumus ir “normāli”, bet tajā pašā laikā arī uzskatīja, ka sievietēm, kuras sniedz šos pakalpojumus, trūkst vērtības.⁷⁶ Šajos citātos ir skaidri redzams, ka šis vīrietis sevi uzskata par augstāk stāvošu, salīdzinājumā ar meiteni. Viņš vēlas, lai meitene vienmēr būtu viņam paklausīga un izpildītu visas viņa vēlmes. Pēc teksta konteksta, var noprast, ka vīrietis šo meiteni vairs pat neuzskata par cilvēku, bet gan izmanto viņu tikai kā baudas priekšmetu.

Viņš gribēja mani. Gribēja mani, tad atkal gribēja. Es katru nakti gulēju kaila.⁷⁷

Viņš mani padarīja vēl vājāku. Kopš izgāju no mājām, es nebiju gulējusi mierīgi. Man bija nepietiekams uzturs ne tikai mātes vēderā, bet arī pēc dzimšanas. Galds, pie kura mēs kopā ēdām, vienmēr bija piekrauts ar pārtiku. Bet tā uzturs nebija ilgstošs. Tas bija vairāk nekā tikai garīgais spiediens. Viņš man piedāvāja garšīgu ēdienu un pēc tam sāka izmantot tajā esošās kalorijas.⁷⁸

---

⁷³ Seth M.J. (Ed.) *Routledge Handbook of Modern Korean History*. New York: Taylor & Francis Routledge, 2016. P 604.

⁷⁴ Cho S. *The Dwarf*. Translated by Fulton B. and Fulton J.C. University of Hawai'i Press: Honolulu, 2006. P 88.

⁷⁵ Ibid. P 89.

⁷⁶ Seth M.J. (Ed.) *Routledge Handbook of Modern Korean History*. New York: Taylor & Francis Routledge, 2016. P 604.

⁷⁷ Cho S. *The Dwarf*. Translated by Fulton B. and Fulton J.C. University of Hawai'i Press: Honolulu, 2006. P 89.

⁷⁸ Cho S. *The Dwarf*. Translated by Fulton B. and Fulton J.C. University of Hawai'i Press: Honolulu, 2006. P 94.

Lai gan meitenei beigās izdodas dabūt atpakaļ šos dokumentus un izdodas aizbēgt prom no šī vīrieša, viņa ir gan emocionāli, gan fiziski sagrauta. Viņa dodas atpakaļ uz mājām pie savas mātes un brāļiem, taču uzzina, ka viņas ģimene jau ir pārvākusies dzīvot kaut kur citur. Viņa pilsētā nokārto dažus viņai nepieciešamos dokumentus un dodas pie vienas sievietes, kas pazīst viņas vecākus, lai uzzinātu vairāk par to, kas noticis ar viņas ģimeni. Ierodoties pie šīs sievietes viņa atceras sava tēva pašnāvību, kas viņu emocionāli sagrauj vēl vairāk, un viņai ir palicis tik fiziski slikti, ka viņa gandrīz uzreiz aizmieg uz dīvāna.

Lai gan meitene pati bija izvēlējusies doties pie šī vīrieša un izvēlējās piekrist šai vienošanai, vīrietis viņu bija sagrāvis gan emocionāli, gan fiziski. Šajā situācija meitenei šķita, ka viņai nav citu variantu, kā tikai “upurēt” sevi un savu ķermeni, lai atgūtu nepieciešamos dokumentus. Dienvidkorejas industriālā perioda laikā, sieviešu darba atalgojums bija tik niecīgs, ka bieži vien sievietēm nebija citas izvēles kā tikai pārdot savu ķermeni, lai spētu sevi nodrošināt. Neskatoties jau uz to, ka šāda veida darbs nav fiziski viegls, sabiedrības spiediena dēļ un vispārējās vīriešu negatīvās attieksmes dēļ šīs sievietes bieži vien bija arī emocionāli sagrautas.

3. STRAUJĀS INDUSTRIALIZĀCIJAS UN MODERNIZĀCIJAS IETEKME UZ VIDI UN TĀS SEKU ATSPoguĻojums LITERATŪRĀ

Džosonas dinastijas laikā (1392-1897) Korejā bija ļoti stingra vides ētika un noziegumi pret vidi tika sodīti. Korejieši dabu neuzskatīja par cilvēku lietošanai izmantojamu resursu, bet gan uzskatīja cilvēkus par dabas locekļiem un dzīvoja saskaņā ar to. Viņi uzskatīja tādas darbības kā dabas iznīcināšanu vai piesārņošanu vai resursu izšķērdīgu izmantošanu par noziegumiem, kas izsauktu Dieva dusmas. Mājas un pilsētas tika būvētas tā, lai pēc iespējas samazinātu kaitējumu videi un enerģijas resursu izmantošanu. Visi resursi tika pārstrādāti, un nebija nekādu atkritumu, no kuriem atbrīvoties. Ciematu iedzīvotāji dibināja finanšu klubus, lai stādītu kokus kalnos. Visas Korejas upes bija dzeramā ūdens kvalitātes līdz 1960.gadam.⁷⁹

Korejas vides ētika tika satricināta Japānas iebrukuma laikā. Japāna iegūstot varu pār Koreju, sāka izmantot Korejas mežsaimniecības resursus. Otrā pasaules kara pēdējos posmos mežu izciršanas darbība kļuva aizvien smagāka. Korejieši bija spiesti piegādāt Japānai ogles enerģijas iegūšanai, lai atbalstītu karu, jo Japānai tajā laikā nebija pietiekami daudz enerģijas avotu. Cilvēkiem nācās nocirst visus pieejamos kokus, kā rezultātā kalni pie ciematiem kļuva pilnīgi kaili. Atlikušie meži tika vēl vairāk izpostīti Korejas kara laikā (1950-1952). Mežu izciršanai bija milzīga ietekme uz Korejas vidi. Zeme vairs nevarēja kontrolēt plūdus vai sausumu, un notika spēcīga augsnes erozija un strauja augsnes degradācija. Turklāt vides iznīcināšana vairs netika uzskatīta par noziegumu.⁸⁰

Kad Dienvidkoreja 1962.gadā uzsāka pirmo 5 gadu ekonomiskās attīstības plānu, lai industrializētu Koreju, videi tika pievērsta maza uzmanība. Sekojot Rietumu valstīm, vides ētika tika pilnībā izmainīta. Vide tika uzskatīta par ekonomikas ienaidnieku, tāpēc pat vides pieminēšana tika uzskatīta par nacionālo nodevību.⁸¹ Rūpniecisko piesārņojumu arī paātrināja tiešās ārvalstu investīcijas Korejā. Īpaši kopš Pirmā naftas šoka 1973.gadā, attīstītajām industriālajām valstīm bija tendence pārnest savas piesārņojuma izraisošo nozaru rūpnīcas uz jaunattīstības valstīm, kur vides standarti un valdības noteikumi bija daudz maigāki. Izmantojot starptautiskās tendences, Korejas valsts aktīvi veicināja ārvalstu tiešās investīcijas šajās rūpniecības nozarēs, lai strauji attīstītu

---

⁷⁹ Kim J. *Environmental Conflicts and Activism with Industrialization in South Korea*. CLEAN – Soil Air Water, 2008. 36 (5-6): 419-425.

⁸⁰ Ibid.

⁸¹ Ibid.

smagās ķīmiskās rūpniecības nozares.⁸² Industrializācijas process bija veiksmīgs, un tā rezultātā vides kvalitāte Dienvidkorejā ir patstāvīgi pasliktinājusies, izraisot daudzus vides konfliktus. Viens no galvenajiem iemesliem, kāpēc Korejas vide tik ļoti pasliktinājās, ir tas, ka sabiedrība neapzinājās vides problēmu nopietnību. Līdz Dienvidkorejas demokratizācijai 1987.gadā, masu mediji tika stingri cenzēti attiecībā uz militārās valdības ziņojumiem par vides problēmām. Turklāt cilvēkiem, kas bija cietuši no vides problēmām, nebija ļauts runāt par šo tematu ar sabiedrību.⁸³

Agrākais vides aktīvisms, kas radās, bija iedzīvotāju cīņa par izdzīvošanu industriālajos kompleksos.⁸⁴ Neapmierinātie un lielā mērā bezspēcīgie iedzīvotāji vērsās pie savas pašvaldības amatpersonām un tieši pie pašām rūpnīcām. Visbiežāk viņi atrada kādu “līdzjūtīgu ausi”, kas viņus uzklausītu, taču viņu sūdzības lielākoties tika apmierinātas ar dažādiem mierināšanas pasākumiem, kuru mērķis bija panākt, lai vietējās elites politiskā problēma izzustu, bet neveiktu nozīmīgus pasākumus piesārņojuma problēmu risināšanā.⁸⁵ Valdība izvēlējās izraidīt iedzīvotājus no skartajām teritorijām, nevis risināt vides problēmu pamatcēloņus. Aktīvisms sāka izplatīties apgabalos ap lielpilsētām un industriālajiem apgabaliem un pat lauku apvidos, videi jūtīgos objektos, piemēram, kodolatkritumu glabātavās un poligonos, kas bieži izraisīja vardarbīgus nemierus no iedzīvotājiem. Vides konflikti arī saasinājās, kad valstī aizvien vairāk parādījās dažādi būvniecības projekti, piemēram, dambju un ceļu būvniecība izraisīja valsts mēroga vides konfliktus un aktīvismu. Šādi konflikti bieži vien izraisīja kopienu sabrukumu, kā arī nopietnus ekonomiskus zaudējumus to iedzīvotājiem.⁸⁶

Vienas no pirmajām vides problēmām, kas novērotas kopš Dienvidkorejas industrializācijas sākuma, bija postījumi, kas tika nodarīti lauksaimniekiem un zvejniekiem ap industriālajiem apgabaliem, piemēram, Ulsanas/Onsanas un Jočonas (tagadējā Josu pilsēta) rūpnieciskajiem kompleksiem. Piemēram, vairāki lauksaimnieki 80.gados Ulsanā veica ģimenes pašnāvību, kad viņu labības raža neizdevās rūpnieciskā gaisa piesārņojuma dēļ. Turklāt Onsanā pie

---

⁸² Moon J.H. *PLANNING AGAINST THE LEVIATHAN: State Planning and the Prospects for Social Movements in South Korea, Focusing on Environmental Movement*. University of South California, 1994. 255p.

⁸³ Kim J. *Environmental Conflicts and Activism with Industrialization in South Korea*. CLEAN – Soil Air Water, 2008. 36 (5-6): 419-425.

⁸⁴ Ibid.

⁸⁵ Haddad M.A. *Paradoxes of Democratization: Environmental Politics in East Asia*. Wesleyan University, 2011. 37p.

⁸⁶ Kim J. *Environmental Conflicts and Activism with Industrialization in South Korea*. CLEAN – Soil Air Water, 2008. 36 (5-6): 419-425.

naftas ķīmijas rūpnieciskā kompleksa notika nemieri, kad ciema iedzīvotāji nevarēja atrast drošu dzeramo ūdeni. Tika ziņots, ka vairāki iedzīvotāji ir slimojuši ar “Onsanas slimību”, ko valdība neatzina un cilvēku cīņa par izdzīvošanu netika publiskota stingrās cenzūras dēļ.⁸⁷ Onsanas slimību raksturoja saindēšanās ar smagajiem metāliem, kā, piemēram, kadmiju. Japāņu zinātnieki šo slimību identificēja kā Korejiešu versiju Japānas “Itai-Itai slimībai”.⁸⁸ Tikai 1985.gadā valdība nolēma pārvietot aptuveni 37000 iedzīvotāju no Ulsanas/Onsanas rūpniecisko kompleksu apgabaliem, baidoties no veselības problēmām, kā arī lauksaimniecības un zivsaimniecības kultūru bojājumiem. Šie incidenti palīdzēja atmodināt cilvēku izpratni par vidi.⁸⁹

60.gados, neraugoties uz to, ka 1963.gadā tika pieņemts likums par piesārņojuma novēršanu, valsts, kurā nebija neviena aģenta vai organizācijas, kā arī vides finanšu avota, pārsvarā pievērsās tikai ražošanas uzņēmumu radītajam vides piesārņojumam. Kamēr rūpnieciskais piesārņojums pakāpeniski izplatījās visā valstī, 1967.gadā Veselības un sociālo lietu ministrijā tika izveidota Piesārņojuma nodaļa un 1969.gadā tika pieņemts Piesārņojuma novēršanas likuma izpildes rīkojums ar konkrētiem noteikumiem. 1971.gadā likumā tika pievienota atļaujas-anulēšanas sistēma rūpniecām pēc piesārņojošo vielu radīšanas kritērijiem un ieviesta piesārņojuma strīdu izšķiršanas sistēma. Neskatoties uz to, ka valsts regulējums šķita “stingrs”, industrializācija ar strauju urbanizāciju bija “stingrāka” līdz ar ko vides piesārņojums vēl joprojām palielinājās. Lielākās pārmaiņas tika veiktas 1977.gadā, kad vecais piesārņojuma novēršanas likums tika aizstāts ar jauno Vides saglabāšanas/aizsardzības likumu. Kamēr vecais likums bija vērsts uz piesārņojošo vielu ražošanas rūpnīcu regulēšanu, jaunais likums tika izstrādāts, lai aptvertu kopējo vidi, tostarp dabisko vidi, un novērstu iespējamās piesārņojuma problēmas. Tomēr līdz 80.gadiem Korejas valsts nodošanos ar vides jautājumiem raksturoja tikai finansējuma trūkums, vāja administratīvā organizācija un nepārtraukti centieni veicināt ekonomisko izaugsmi. 80.gados tika izveidota Vides ministrija, kam sekoja arī daudz stingrāka vides uzraudzība un augstākas piesārņojuma nodevas uzņēmumiem, kas rada piesārņojumu. Tika uzstādīts mērķis izveidot

---

⁸⁷ Kim J. *Environmental Conflicts and Activism with Industrialization in South Korea*. CLEAN – Soil Air Water, 2008. 36 (5-6): 419-425.

⁸⁸ Lee Y., So A.Y. (Ed.) *Asia's environmental movements: comparative perspectives*. New York, M. E. Sharpe, Inc., 1999. P 93-94.

⁸⁹ Kim J. *Environmental Conflicts and Activism with Industrialization in South Korea*. CLEAN – Soil Air Water, 2008. 36 (5-6): 419-425.

harmoniju starp ekonomisko izaugsmi un vides aizsardzību, kam arī tika pievērsta lielāka uzmanība 80. un 90.gadu laikā.⁹⁰

Korejas sabiedrībā, tāpat kā daudzās citās Austrum Āzijas kultūrās, atsevišķiem pilsoņiem ir jāsamierinās ar neērtībām, kas viņiem sagādātas visas sabiedrības labā. Šādā gaisotnē sūdzības no mazākuma, kas cieš no vides traucējumiem ierobežotajās teritorijās, var vienkārši neņemt vērā. Runājot par vides jautājumiem, šāda prakse var būt ļoti bīstama. Kad vides problēmas kļūst par vairākuma problēmu, iespējams, ir par vēlu rast risinājumu. Tradicionāli korejiešu iedzīvotāji stingri uzsvēra kopienu saskaņu, kur katrai kopienai ir savi komunālie kodeksi mierīgai saskaņai ar vidi un starp dalībniekiem. Tomēr šādas tradicionālās kopienas tika pilnībā sadalītas ar industrializāciju un militārās valdības veiktu centralizāciju.⁹¹

3.1. Vonils Kims “Meditācija par Mērkaziņu”

Vonil Kima stāstā “Meditācija par Mērkaziņu”⁹² galvenais varonis aktīvi protestē pret putnu populācijas traucējumiem, ko izraisa piesārņotā Dongdžinas upe. Šis teksts tiek uzskatīts par vienu no korejiešu vides literatūras novatoriskajiem darbiem, kas izceļ sliktu izturēšanos gan pret cilvēkiem, gan pret dabu Dienvidkorejas militārās diktatūras laikā. Pieminētais rūpnīcu rajons romānā atgādina Onsanas rūpniecisko kompleksu, kas tika uzcelts 1970.gadu sākumā un kļuva par Onsanas slimības avotu. Vēl svarīgāks ir teksta vides kosmopolītisms: tajā tiek apgalvots, ka, ja korejieši nemainīs savu mijiedarbību ar vidi, Japānas Minamatas (saindēšanās ar dzīvsudrabu) un Itai Itai (saindēšanās ar kadmiju) slimības drīzumā skars arī korejiešus.⁹³

Es domāju ka Sokjo straumi nevar saukt par dzīvu ūdeni. Sokjo straumes ūdens ir miris. Atkritumu eļļa galu galā ieplūda Dongdžin upē. Lai gan Dongdžin upe ir gandrīz 80 metrus plata, Sokjo straumē iejauksies pietiekami daudz hromskābe vai dzīvsudrabs, lai letāli ietekmētu cilvēka

---

⁹⁰ Moon J.H. *PLANNING AGAINST THE LEVIATHAN: State Planning and the Prospects for Social Movements in South Korea, Focusing on Environmental Movement*. University of South California, 1994. 255p

⁹¹ Kim J. *Environmental Conflicts and Activism with Industrialization in South Korea*. CLEAN – Soil Air Water, 2008. 36 (5-6): 419-425.

⁹² Oriģinālvalodā: 김원일 - “도요새에 관한 명상”; angļu valodā Kim Won-il “Meditations on a Snipe”.

⁹³ Thornber K.L. *Ecoambiguity. Environmental Crises and East Asian Literatures*. Michigan: University of Michigan Press, 2012. P 80-81.

ķermeni. Kurš uzdrošinās garantēt, ka Sokjo straumes rezidenti necietīs no nopietnām slimībām pēc 10 vai 20 gadiem?⁹⁴ [1.]

Autors šajā stāstā izvairās izmantot visu zinošo skatījumu, tā vietā paļaujoties uz savu varoņu dažādajiem viedokļiem, lai aicinātu lasītājus apskatīt piedāvāto konfliktu no vairākām pusēm. Pirmā nodaļa ir attēlota no jaunākā dēla Bjongšik skata, otrā no vecākā dēla Bjongkuk un trešā no viņu tēva skatījuma. Ceturtajā nodaļā tas, kas beidzot ir noticis ar varoņiem, ir vienkārši ieskicēts trešajā personā. Šādi lasītājiem tiek dota iespēja saprast gan rūpnīcu strādnieku apspiešanu, kā arī putnu izzušanu. Šķiet, ka autors sociālo ļaunuma cēloni saista gan ar individuālo atbildību, gan ar sistemātiskiem pārkāpumiem. Šis stāsts, publicēts 1979.gadā, piedāvāja pirmo neantropocentrisko dabas skatījumu Dienvidkorejas daiļliteratūrā.⁹⁵

Stāsts sākas no Bjongšik skatījuma, kurš nav nokārtojis universitātes iestājekšāmenu un ikdienu dzīvo ar prieku, nekur nevirzoties. Viņš pazemo savu vecāko brāli Bjongkuk, kurš ir ticis izslēgts no Dienvidkorejas viskonkurētspējīgākās universitātes, jo viņš ir tieši saistīts ar strādnieku kustību, un tagad ir atgriezies atpakaļ uz savu dzimto pilsētu.⁹⁶ Vienu dienu jaunākais brālis uz Bjongkuk galda atrod viņa rakstītās piezīmes par vides problēmām un to svarīgumu.

1. Ūdens ir visas modernās civilizācijas avots un daba, ieskaitot dzīvi, industriju, lauksaimniecību un zvejniecību. (..) Tagad pasaulē strauji aug iedzīvotāju skaits, ir paplašinātas pilsētas un uzceltas daudzas rūpnīcas. (..) liels daudzums notekūdeņu un no tiem izplūstošās toksiskās vielas tiek intensīvi novadītas ierobežotā ūdens sistēmā. 2. Ja dabīgā vide ir bojāta attīstības un piesārņojuma dēļ, tur dzīvojošās radības nevar izdzīvot. (..) Pēdējos gados ne katra reģiona krastmalā manītas ūdens putnu pēdas. Tas ir tāpēc, ka agars ir piesārņots ar pesticīdiem, ko izmanto rīsu laukos un kalnos, vai ar rūpnīcu notekūdeņiem un tajās samazinās zivju un vēžveidīgo skaits.⁹⁷ [2.]

Bjongšik nesaprot sava vecākā brāļa apsēstību ar vidi un piesārņojumu. Viņš uzskata, ka viņa brālis ir jucis un mēģina izdarīt kaut ko neiespējamu. Atklājās arī tas, ka ne pilsētu

---

⁹⁴ 김원일. *도요새에 관한 명상*. 문학과지성사: 대한민국, 2022. P 79-80.

⁹⁵ Murphy P.D., Gifford T., Yamazato K. (Ed.) *Literature of Nature: An International Sourcebook*. London: Taylor & Francis Routledge, 1998. P 296.

⁹⁶ Ibid. P 296.

⁹⁷ 김원일. *도요새에 관한 명상*. 문학과지성사: 대한민국, 2022. P 55.

pārvaldnieki, ne pati valsts mēģina darīt kaut ko, lai uzlabotu vides kvalitāti vai vienkārši novērstu piesārņojumu.

Putni un piesārņojums. Mana brāļa ideja tagad ir piesārņojuma jautājums. Kā mans brālis var atrisināt piesārņojuma problēmas pilsētās, ko pašas pilsētas un valdība pat neuzdrošinās darīt? Lai nu kā, mans brālis bija tik pat nereāls kā viņa ideāls. Ārpus veselā saprāta trajektorijas.⁹⁸ [3.]

Vecākais brālis Dongdžinā veic privātu izmeklēšanu par Mērkaziņu putnu, kuri kādreiz apdzīvoja Dongdžinas upes grīvu, izzušanu. Bjongkuks nodarbojas ar sezonālo putnu aizsardzību, kas ir apdraudēti no upes piesārņojuma, ko rada Sungčangas mēslojuma uzņēmums Sokjo rūpnīcā.⁹⁹

Smiltis bija pelēki baltas, jo ūdens Dongdžin upē nebija tīrs.¹⁰⁰ [4.]

Tā kā Dienvidaustrumu līča apgabalu pārvalda industrializācija, putnu sugas un to skaits samazinās. Pēdējos gados parādība ir kļuvusi izteiktāka un Dongdžin upē nonāk tikai putni, kas ir izturīgi pret piesārņojumu (...).¹⁰¹ [5.]

Bjongkuk pētot apkārtni priekš izmeklēšanas paņēma nelielu ūdens paraugu no straumes, kas plūda gar rūpnīcu kompleksu un aplūkoja to tuvāk. Jau vienkārši tikai paskatoties uz ūdens paraugu bija iespējams apskatīt to cik patiesībā tas ir piesārņots.

Turbulencei norimstot, ūdens krāsa kļuva pelēka, un ūdenī slīdēja melni pūslīši. Melnā glazūra veidoja garu joslu, it kā vairāki zīda slāņi būtu aptinušies ap stikla caurulītes sienu. Paskatoties tuvāk, ūdenī peldēja viena eļļas daļiņa, neizšķīdusi un dzeltena. Turklāt stikla caurules virsotnē peldēja liels daudzums smago metālu piemaisījumu, ko nevarēja identificēt. Ar skumju sirdi paskatījies lejup uz strautu. Melnā straume, kas atspīdēja caur brillēm, izskatījās pēc indes.¹⁰² [6.]

Uzzinot, ka ūdens piesārņojums ir licis putniem pamest upi, viņš iesniedz varas iestādēm apsūdzību pret Sungčang. Viņa centieni glābt upi un Mērkaziņu putnus beidzas ar viņa

---

⁹⁸ 김원일. *도요새에 관한 명상*. 문학과지성사: 대한민국, 2022. P 56.

⁹⁹ Murphy P.D., Gifford T., Yamazato K. (Ed.) *Literature of Nature: An International Sourcebook*. London: Taylor & Francis Routledge, 1998. P 296.

¹⁰⁰ 김원일. *도요새에 관한 명상*. 문학과지성사: 대한민국, 2022. P 44.

¹⁰¹ Ibid. P 63.

¹⁰² Ibid. P 77.

neapmierinātību pret sazvērestību starp Sungčangu un varas iestādēm.¹⁰³ Tā vietā, lai kaut ko darītu vides labā, Bjongkuks tiek apsūdzēts par nepatiesas informācijas sniegšanu un par neatļautu atrašanos teritorijā. Īpaši tika uzsvērts tas, ka miruši ir putni un zivis nevis cilvēki. Šo viņi izmantoja kā attaisnojumu, ka viņu dabas piesārņojums nav problēma, ja tas nenogalina cilvēkus. Stāstā Bjongšiks un viņa māte atbalsta materiālismu un industriālismu, Bjongkuks un viņa tēvs ir ideālisti no ekoloģiskās perspektīvas, bet sociāli neatbilstoši materiālistiskajai perspektīvai.¹⁰⁴

Veicot pētījumus teritorijā pie Sokjo ciemata Bjongkuks satika ciema senioru asociācijas viceprezidentu Imu. Šis ciemats bija viens no turīgākajiem, un neskatoties uz to, ka tam pretī bija jūra, tur vairāk atradās lauksaimnieki nekā zvejnieki. Pajautājot, kas ir mainījies ciematā Ims stāsta, ka tiek celti industriālie parki. Viņš stāsta ka pilnīgi viss ir mainījies, lai gan ir pagājuši tikai 8 gadi kopš industriālā kompleksa būvniecības sākuma. Ims atklāj, ka kopš industriālā kompleksa būvniecības viņš ir pārtraucis nodarboties ar lauksaimniecību, jo piesārņojuma dēļ, kas nāk no rūpnīcām, zeme ir sabojāta.

“Kā tika risināts kompensācijas jautājums?”

“Pieteicos uz rīkojumu vai kaut ko tādu, lai aizliegtu notekūdeņu novadīšanu no caurules. Bet uzraugs pamestajā fermā ir problēma. Viņš izveidoja papīra kompensācijas komiteju, lai iesniegtu sūdzības pilsētas domei un korporācijai. Rūpnīcas naftas atkritumi izpostīja zemi. Pēc vairāk nekā gada viņš nolēma iegādāties zemi no “*Dongam Bay Development Corporation*”, tāpēc trīs gadus pēc kārtas tika atalgots. Mēs bijām vienīgie, kas zaudēja naudu. Vai jūs kādreiz esat cīnījies pret tādiem cilvēkiem?”

“Vai industriālais komplekss to vienkārši ignorē?”

“Tajā laikā un tagad šī persona ir tik spēcīga. Ciemats, kas pat nebija norādīts kartē, ir guvis lielu progresu, kad viņi ievācās, bet tas ir tikai tāpēc, ka bojājumi bija tik mazi.”¹⁰⁵ [7.]

Lauksaimnieki, kuri darbojās šajā teritorijā tika apkrāpti un, lai gan viņu zeme tika sabojāta un lauksaimniecība nebija iespējama, viņi nesaņēma nekādu kompensāciju. Visu kompensāciju saņēma šis cilvēks, kurš pārpirka zemi. Nevienam neuztrauca lauksaimnieku problēmas, cilvēki,

---

¹⁰³ Murphy P.D., Gifford T., Yamazato K. (Ed.) *Literature of Nature: An International Sourcebook*. London: Taylor & Francis Routledge, 1998. P 296.

¹⁰⁴ Murphy P.D., Gifford T., Yamazato K. (Ed.) *Literature of Nature: An International Sourcebook*. London: Taylor & Francis Routledge, 1998. P 296.

¹⁰⁵ 김원일. *도요새에 관한 명상*. 문학과지성사: 대한민국, 2022. P 83-84.

kuriem piederēja lielāka vara, varēja rīkoties kā viņi vēlējās. Neskatoties uz to, ka lauksaimniekiem jau bija izpostīta un atņemta zeme, kur viņi strādāja, viņu veselība arī tika ietekmēta rūpnīcu piesārņojuma dēļ.

Vecais vīrs noklepojās un izspļāva flegmu. “Mans dārgais jaunieti, paskaties uz šīm krēpām, vai tās nav melnas? Kad pūš dienvidrietumu vējš, skursteņa dūmi lido uz šo pusi, mūsu ciematā ir ne viens vien cilvēks, kuram ir bronhu slimības. Kas tā par apkaimi, kur cilvēki dzīvo.”¹⁰⁶ [8.]

Autors šajā stāstā skaidri atspoguļo un apraksta gan nopietnās vides piesārņojuma problēmas, cilvēku veselības problēmas, kuras izraisīja rūpnīcu piesārņojums, gan arī to, kā cilvēki attiecas pret citiem, kuri cenšas novērst šīs problēmas. Lasītājam tiek dota iespēja apskatīt dažādu varoņu viedokļus par šo tēmu, tādējādi dodot labāku priekšstatu par to kāda bija cilvēku realitāte dzīvojot šo rūpnīcu kompleksu apkārtnē Dienvidkorejā straujās industrializācijas laikā. Tiek arī skaidri parādīts, ka vienīgais, kas interesē šiem rūpnīcu vadītājiem ir ienākumi, un viņi ir gatavi upurēt vidi, lai paši veicinātu savu ekonomisko izaugsmi.

3.2. Sehi Džo “Pundura šautā mazā bumba”

Sehi Džo “Pundura šautā mazā bumba”, ne tikai labi atspoguļo strādnieku un sieviešu dzīvi Korejas industriālā perioda laikā, kā tika aprakstīts pirmajā un otrajā bakalaura darba nodaļā, bet tiek arī atspoguļots, kādā vidē cilvēkiem nācās dzīvot, īpaši atrodoties industriālo kompleksu tuvumā. Grāmatas septītajā nodaļā tiek aprakstīta industriālā kompleksa apkārtnē kādā dzīvo darbinieki ar savām ģimenēm. Pundura abi dēli, meita un sieva bija pārvākušies dzīvot uz Ungangu, kad viņu tēvs bija veicis pašnāvību. Visi trīs bērni strādāja rūpnīcās, kas atradās šajā teritorijā.

Rūpnieciskā zona atrodas uz ziemeļiem. Melni dūmi paceļas no neskaitāmiem dūmu skursteņiem; rūpnīcās mašīnas griežas. Šeit strādā strādnieki. Un šeit atrodas mirušā pundura bērni. Sajaukumā ar gaisu, ko tie elpo, ir toksiskas gāzes, kvēpu dūmi un putekļu daļiņas. Visās rūpnīcās, proporcionāli saražotajam preču daudzumam, izšļācas notekūdeņi un dūņas dažādos ūdensceļos, brūnas krāsas toņos. Notekūdeņus no fabrikām augštecē atkal izmanto rūpnīcas lejup pa straumi, tie atkal izplūst un plūst jūrā. Ungangas iekšējā osta ir baseins, kurā tek savākts piesārņots jūras ūdens. Dzīvā daba rūpnīcu tuvumā pamazām mirst.¹⁰⁷

---

¹⁰⁶ 김원일. *도요새에 관한 명상*. 문학과지성사: 대한민국, 2022. P 85.

¹⁰⁷ Cho S. *The Dwarf*. Translated by Fulton B. and Fulton J.C. University of Hawai'i Press: Honolulu, 2006. P 128.

Cilvēki, kas dzīvoja šajā teritorijā, sākuma nepievērsa uzmanību šim vides piesārņojumam. Nevienš nepamanīja kā dzīvā daba rūpnīcu un īpaši ūdenstilpņu tuvumā lēnām izmirst. Taču drīz vien kādā dienā vēji, kas pārnēsā toksiskās gāzes no rūpnīcām, mainīja virzienu un Ungangā izcēlās haoss.

Tomēr kādā maija naktī Ungangas iedzīvotāji saprata, ka vējš ir pēkšņi mainījies. Nebija vēja, kas pūta ne uz okeānu, ne uz iekšzemi. Tā vietā virs rūpnīcas zonas valdīja klusums, kam sekoja vējš, kas pūta tieši uz dzīvojamo rajonu. Šis vējš sekoja pilsētas centra pakalnu kontūrām un šķērsoja dzīvojamo rajonu, kur tas nosēdās un izplatījās. Mazie bērni, kuri tikko bija aizmiguši, pirmie uzzināja, ka vējš ir mainījies. Pieaugušie redzēja, ka bērniem pēkšņi ir apgrūtināta elpošana. Pieaugušie, ar bērniem rokās, steidzās uz slimnīcu, taču tad arī viņiem paradījās apgrūtināta elpošana, jo smirdēja gaiss. Viņu acis grauza, kakls kļuva karsts. (..) Migla nosēdās pār pilsētas centru un dzīvojamajiem rajoniem; ielu apgaismojumu vairs nevarēja redzēt.¹⁰⁸

Neskatoties uz jau esošo slikto situāciju dzīvojamā rajonā, zagļi un bandīti izmantoja šo situāciju, kamēr pilsētā bija panika. Lielākā daļa no cilvēkiem dzīvojamā zonā bēga prom uz lielceļiem, lai ceļotu uz galvaspilsētu. Viss šis haoss pilsētā prasīja tikai 3 stundas. Nākošajā dienā cilvēki saprata cik patiesībā sliktā vidē viņi dzīvo un nolēma, ka šī problēma ir jārisina. Taču drīz vien pilsētas iedzīvotāji arī saprata, ka neviens viņus neuzklausīs, Ungangas pārvaldnieki visi atradās Seulā un nevienam šīs problēmas neinteresēja. Dzīvojamās zonas iedzīvotāji klusām atkāpās.

Pirms Ungangas iedzīvotāji iet gulēt, viņi pārbauda vēja virzienu. No rūpnīcas zonas, kur strādāja pundura bērni, vējš iznes toksiskās gāzes un kvēpu dūmus iekšzemē vai okeāna virzienā. Ungangas cilvēki nedomā tālāk. Viņi nedomā par strādniekiem šajā rūpnīcas zonā, kur jūrā plūst vairāk nekā simts tūkstoši tonnu notekūdeņu dienā. Kamēr gaiss nekarājas virs rūpnīcas teritorijas un pēc tam nepūš uz dzīvojamo rajonu, šie cilvēki nepamostas no dziļā miega.¹⁰⁹

Iedzīvotājiem jau atkal neinteresēja ne vides piesārņojuma problēmas, ne strādnieku darba apstākļi. Vienīgais, kas šiem cilvēkiem bija svarīgi, lai vējš, kas pārnēsā toksiskās gāzes vairs nepūš uz dzīvojamo zonu. Arī nākošajā grāmatas nodaļā tiek aprakstīts, kā cilvēki ejot garām rūpnīcu zonām vienkārši aiztur elpu un ignorē notekūdeņus, kas šļācas ārā no rūpnīcām, nepievērš uzmanību mirstošajai dabai. Ja šīs problēmas tieši neskāra pašus cilvēkus, viņi bija pārāk noguruši,

---

¹⁰⁸ Cho S. *The Dwarf*. Translated by Fulton B. and Fulton J.C. University of Hawai'i Press: Honolulu, 2006. P 129.

¹⁰⁹ Ibid. P 130.

lai darītu kaut ko lietas labā. Daļa cilvēku atradās tik sliktās situācijās, ka pat arī zinot kādas sekas var radīt vide kurā viņi dzīvo, viņi vienkārši to ignorēja un turpināja savu ierasto ikdienu.

Visi Ungang strādnieki dzīvoja vienādi. Mēs ēdām sliktu pārtiku, velkājām sliktu apģērbu un dzīvojām ar sliktu veselību netīrā mājā, netīrā apkārtnē, piesārņotā vidē. Apkaimes bērni ģērbās netīrās drēbēs un spēlējās netīrās alejās. Tie bija pamesti bērni. Es domāju par slimības simptomiem, kas parādīsies bērniem, kas dzīvo netālu no rūpnīcām, kad viņi aug. Kad Ungangas industriālā zona nonāca zem zema spiediena siles, dažādu rūpnīcu izdalītās toksiskās gāzes karājās virs zemes, piesārņojot gaisu. Pēc ierašanās Ungangā mātei bija pastāvīgas galvassāpes. Viņai bija biežas elpošanas grūtības, klepus un slikta dūša.¹¹⁰

Šie citāti ne tika parāda piesārņotās vides stāvokli, bet gan arī jau minēto vispārējo drūmo noskaņojumu sabiedrībā. Cilvēku ikdiena, īpaši zemāko sabiedrības kārtu iedzīvotājiem, bija kā izdzīvošanas spēle, kurā katrs centās atrast savu vietu. Esot jau tā gan morāli, gan fiziski noguruši, cilvēki vairs nespēja pievērsties problēmām, ja tās viņus tieši neskāra. Kaut vai zinot, ka, piemēram, šāds piesārņojums ietekmēs viņu veselību, cilvēkiem bija jau tik daudz problēmu, ka arī šis šādā situācijā nešķita pietiekami svarīgi.

---

¹¹⁰ Cho S. *The Dwarf*. Translated by Fulton B. and Fulton J.C. University of Hawai'i Press: Honolulu, 2006. P 152.

Nobeigums

20.gadsimta industriālais periods Dienvidkorejas vēsturē ir viens no nozīmīgākajiem periodiem, kas krasi izmainīja līdz tam brīdim esošo situāciju Korejā. Šis temats ir plaši apskatīts no pozitīvā aspekta, aprakstot visus “ekonomiskā brīnuma” ieguvumus, taču negatīvie aspekti par šo periodu ir apskatīti retāk. Šī iemesla dēļ bakalaura darba autore vēlējās apskatīt negatīvos aspektus, ko izraisīja straujā industrializācija un modernizācija, tieši koncentrējoties uz sociālajiem, kulturālajiem un ekoloģiskajiem aspektiem. Veicot bakalaura darbu, tika izpildīti visi sākotnēji uzstādītie darba uzdevumi, kā arī bakalaura darba galvenais mērķis – izpētīt un analizēt, kā straujās industrializācijas un modernizācijas izraisītās sekas tiek atspoguļotas Dienvidkorejas literatūrā.

Bakalaura darba pirmajā nodaļā tika sniegts teorētisks ieskats tajā, kāda bija tradicionālā attieksme pret fizisku darbu Korejas sabiedrībā un kā diktatūras laikā valstij izdevās šos tradicionālos priekšstatus izmainīt, pret industrializācijas veicinošu un vispārēju pozitīvu attieksmi pret fizisku darbu. Tika arī aprakstīti kādi bija esošie darba apstākļi rūpnīcu darbiniekiem ne tikai teorētiski, bet gan arī tika apskatīts kā industrializācijas sekas tieši uz strādniekiem ir atspoguļotas Sehi Džo romānā “Pundura šautā mazā bumba”. Tika secināts, ka grāmata viegli un saprotami atspoguļo ne tikai industrializācijas izraisītās sekas aprakstot strādnieku smagos darba apstākļus, garās darba stundas, mazo atalgojumu un cik nehumāna attieksme bija rūpnīcu vadītājiem un uzraugiem pret saviem darbiniekiem. Strādnieki vairs netika uzskatīti par cilvēkiem, bet gan par mašīnām. Grāmatā tiek arī atspoguļota turīgāko cilvēku garīgā vājība un vispārējais strādnieku šķiras apjukums. Strādnieki tiek pakļauti spēkiem, kas ir ārpus viņu kontroles.

Bakalaura darba otrajā nodaļā tiek apskatīta sieviešu dzīves ikdiena industriālā perioda laikā, kad sabiedrība lielā mērā bija patriarhāla. Otrās nodaļā tika aprakstīta ne tikai kā sieviešu tradicionālā loma lielā mērā izmainījās uz iztikas pelnītājas lomu, bet gan apskatot Džonghi O darbu “Uguns upe un citi stāsti” un Sehi Džo “Pundura šautā mazā bumba”, tiek apskatīta kāda bija sievietes, mājsaimnieces, ikdiena patriarhālā sabiedrība. Tika secināts, ka sieviešu ieguldījums “ekonomiskā brīnuma” realizēšanā bieži vien Korejas vēsturē tiek ignorēts vai izkropļots. Sievietes bija tās, kuras uzsāka arodbiedrību kustības aizstāvēt savas tiesības uz humāniem darba apstākļiem, godīgu atalgojumu un stabilu darbu. Neskatoties uz šo, arī sievietes mājsaimnieces sabiedrībā netika novērtētas un bieži tika uzskatītas tikai kā mājkalpotājas savam vīram vai arī bieži vien sievietes pret savu vīru izturējās kā mātes pret mazu zēnu. Sieviešu darba mazā atalgojuma dēļ Dienvidkorejā arī izplatījās seksuālo pakalpojumu sniegšana. Un, kamēr vīriešiem šo pakalpojumu

izmantošana tika normalizēta, sievietes tika nosodītas šķīstības neievērošanas dēļ. Arī šīs sabiedrībā vēl vairāk nostiprināja vīriešu dominanci pār sievietēm.

Darba trešajā nodaļā tika apskatīts straujās industrializācijas un modernizācijas izraisītās ekoloģiskās sekas un kā tās ietekmēja cilvēku veselību. Iepriekšējo nodaļu analizētajiem literatūras darbiem bija pieejams angļu valodas tulkojums, tādēļ autore izvēlējās analizēt jau iztulkotos darbus, taču Vonil Kima darbam “Meditācija par Mērkaziņu” angļu tulkojums nav pieejams, līdz ar ko tika veikta arī šī darba tulkošana. Tika secināts, ka straujās industrializācijas laikā valdība neņēma vērā rūpnīcu izraisīto vides piesārņojumu un postījumu. Visa uzmanība tika vērsta tikai uz ekonomikas strauju attīstību, kam sekoja arī maz ierobežojumu vides piesārņošanai, līdz ar ko arī ārzemju firmas savas piesārņojumu radošās rūpnīcas bieži vien pārcēla uz Dienvidkoreju. Situāciju arī pasliktināja diktatūras stingrā cenzūra dēļ kuras liela daļa sabiedrības nemaz neapzinājās vides piesārņojuma nopietnību. Neskatoties arī uz neskaitāmiem centieniem nostiprināt stingrākus noteikumus pret vides piesārņošanu tikai ap 90.gadiem tika manītas izmaiņas. Apskatot analizētos literāros darbus – Vonila Kima “Meditācija par Mērkaziņu” un Sehi Džo “Pundura šautā mazā bumba” – ir arī skaidri atspoguļotas industrializācijas izraisītās vides sekas, kā arī tas, kā šīs sekas ietekmēja cilvēku ikdienu un veselību.

Bakalaura darbā apskatot vairākus literāros darbus tiek skaidri atspoguļotas straujās industrializācijas un modernizācijas sekas. Tiek parādīta vispārējais sabiedrības drūmais noskaņojumus un skarbie dzīves apstākļi, kas bieži vien netiek pieminēti runājot par Korejas “ekonomisko brīnumu”. Šajā darbā tika apskatīti tikai trīs literārie darbi un tikai trīs aspekti Korejas industriālās attīstības izraisīto seku kontekstā, tāpēc, lai labāk izprastu patiesās sekas būtu nepieciešama vairāku darbu padziļinātāka analīze. Tātad varētu teikt, ka tēmai par straujās industrializācijas un modernizācijas seku atspoguļojumu literatūrā ir potenciāls arī tālākiem un plašākiem pētījumiem.

Izmantotās literatūras saraksts

1) Avoti

1. Cho S. *The Dwarf*. Translated by Fulton B. and Fulton J.C. University of Hawai'i Press: Honolulu, 2006.
2. O Ch. *River of fire and other stories*. Translated by Fulton B. and Fulton J.C. Columbia University Press: New York, 2012.
3. 김원일. *도요새에 관한 명상*. 문학과지성사: 대한민국, 2022.

2) Zinātniskā literatūra

1. Amsden A. *Asia's next giant. South Korea and late industrialization*. New York: Oxford University Press, 1989. 379p.
2. Buczek L. *Human Rights in Asia: The case of China, Japan and North and South Korea*. Roczniki Humanistyczne / Annals of Arts, 2020. 68 (9): 47-66.
3. BUJA E. *On the Changing Occupational roles of Women in 20th century Korean Society*. Bulletin of the Transilvania University of Brasov, Series IV: Psychology and Cultural studies, 2021. Vol 14 (63), Special Issue – No.1. 49-76.
4. Haddad M.A. *Paradoxes of Democratization: Environmental Politics in East Asia*. Wesleyan University, 2011. 37p.
5. Kim A.E., Park G. *Nationalism, Confucianism, work ethic and industrialization in South Korea*. Journal of Contemporary Asia, 2003. 33 (1): 37-49.
6. Kim J. *Environmental Conflicts and Activism with Industrialization in South Korea*. CLEAN – Soil Air Water, 2008. 36 (5-6): 419-425.
7. Kim M. *Gender, Work and Resistance: South Korean Textile Industry in the 1970s*. Journal of Contemporary Aisa, 2011. 41 (3): 411-430.
8. Kim Y. (ed.). *Routledge Handbook of Korean Culture and Society*. New York: Routledge, 2017. 312p.
9. Koo H. *Korean Workers. The Culture and Politics of Class Formation*. New York: Cornell University Press, 2001. 240p.
10. Lee Y., So A.Y. (Ed.) *Asia's environmental movements: comparative perspectives*. New York, M. E. Sharpe, Inc., 1999. 336p.
11. Moon J.H. *PLANNING AGAINST THE LEVIATHAN: State Planning and the Prospects for Social Movements in South Korea, Focusing on Environmental Movement*. University of South California, 1994. 255p.

12. Murphy P.D., Gifford T., Yamazato K. (Ed.) *Literature of Nature: An International Sourcebook*. London: Taylor & Francis Routledge, 1998. 490p.
13. Park E.Y. *Conflicts Between Classes in Modern Korea: Source for Social Development*. Cambridge University, EPIK Journals Online, 2013. Vol 4, Iss.01.
14. Seo J., Kļaviņš K. (Ed.) *Introduction to Korean spirituality, Li Sanggum Modern Literature after the 1960s in Korea*. Riga: University of Latvia Press, 2019. 168p.
15. Seo Y. *Industrialization, Globalization and Women workers in South Korea, 1960-2003*. University of Massachusetts Lowell, 2004. 127p.
16. Seth M. J. *A Concise History of Modern Korea from the Late Nineteenth Century to the Present. Volume 2. Second Edition*. Maryland: Rowman & Littlefield, 2016. 356p.
17. Seth M.J. (Ed.) *Routledge Handbook of Modern Korean History*. New York: Taylor & Francis Routledge, 2016. 733p.
18. Thornber K.L. *Ecoambiguity. Environmental Crises and East Aisan Literatures*. Michigan: University of Michigan Press, 2012. 702p.

Pielikums – darbā izmantoto tulkoto citātu oriģinālais teksts.

[1]

석교천은 도저히 살아 있는 물이라 부를 수 없다고 생각했다. 석교천 물은 죽어버렸다. 폐유가 결국 동진강으로 흘러들고 있었다. 강폭이 80 미터에 가까운 동진강은 몰라도 석교천에는 인체에 치명적인 영향을 줄 만큼 크롬산이나 수은이 다량 섞여 있을 것이다. 석교천 주민이 10 년이나 20 년 뒤 육가 크롬화의 중병을 앓지 않는다고 누가 감히 장담할 수 있단 말인가.

[2]

1. 물은 생활, 공업, 농업, 어업 등 모든 현대문명의 근원이며 자연이다. 근대 이전에 있어서 물은 주로 양에만 치중하고 그 화학적 물리적 생화학적 성질과, 이것의 생물학적 영향에 관해서 등한시되어왔다. 이제 지구상에 인구가 급증하고 도시가 비대해지고 많은 공장이 건설되었다. 거기서 흘러나오는 대량의 폐하수와 유독 물질이 한정된 수계에 집중적으로 방출됨으로써 자연정회수는 완전히 상실되어가고 있다. 2. 개발이나 공해로 자연환경이 파손되면 그곳에 살고 있던 생물은 생존치 못한다. 설령 명맥을 유지한다 하더라도 입지 환경과 관계를 맺고 이상 그 영향은 절대적이다. 특히 조류는 이와 같은 환경의 변화에 그 영향을 정면으로 받는다. 최근 각 지방의 물가에서 물축새의 자취를 볼 수 없게 되었다. 논과 산림에 사용한 농약이나 공장의 폐수로 한천이 오염되어 그 곳에 살고 있던 물고기나 조개가 줄어들기 때문이다.

[3.]

새와 공해. 형의 생각은 이제 공해 문제에 미쳤음이 문명했다. 정부나 시에서도 엄두를 못 내는 도시의 공해 대책을 형이 어떻게 해결하겠다구. 어쨌든 형은 이상적인 만큼 비현실적이었다. 상식의 궤도를 벗어났다.

[4.]

동진강 물이 맑지 못해 모래가 회백색이었다.

[5.]

동남만 일대가 공업화의 도전을 받자 새의 종류와 수가 줄어들었다. 근년에 그 현상은 더 현저해져 공해에 강한 새들만 동진강을 찾아들 뿐, 천연기념물로 지정된 새나 보호조는 날아들지 않는 종류까지 생겼다.

[6.]

물결 소요가 가라앉자 물빛이 회색으로 변했고, 물속에서 검은 수포가 어지러이 움직였다. 검은 유약이 여러 겹의 명주실처럼 긴 띠를 이루어 유리관 벽을 감아 돌았다. 자세히 보니 또 다른 기름 입자가 물속에서 용해되지 않은 채 노랗게 떠돌았다. 그 외에도 유리관 안내는 유안으로 확인할 수 없는 다량의 중금속 불순물이 떠돌고 있을 터였다. 나는 참담한 마음으로 개울물을 내려다보았다. 안경알을 통해 놀빛에 반사된 검은 개울물이 독극물 같았다.

[7.]

“보상 문제는 어떻게 해결지었나요?”

“관에 폐수분출금지 가치분신청인가 뭔가도 냈지. 그러나 폐농한 마당에 소장이 문젠가. 용지보상 대책위원회를 만들어 시청과 공단 측에 항의했더랬지. 공장에서 쏟아내는 기름 찌꺼기 때문에 땅을 망쳤다고 말야. 1년을 넘어 끝다 끝장에는 동남만개발공사에서 땅을 사들이기로 해서, 3년 연차로 보상을 받긴 받았지. 우리만 손해를 봤지 뭐가. 옛날부터 그런 사람들과 싸워 촌무지렁이가 이긴 적이 있던가.”

“공단 측은 수수방관한 셈입니까?”

“그때나 지금이나 그 사람 세도는 대단해. 지도에 등재도 안 된 촌이 자기네들 입주로 크게 발전을 했는데 그까짓 피해가 대수롭냐는 게지.”

[8.]

임 영감이 기침 돋워 가래침을 뱉었다. “여보게 젊은 양반, 이 가래침 봐, 새까맣지 않은가. 서남풍이 불 때면 굴뚝 매연이 이쪽으로 날아와 우리 마을만 해도 해고처럼 기관지병 걸린 사람이 한둘이 아니라네. 어디 사람 살 동넨가 말일세.”

Kopsavilkums

Bakalaura darba nosaukums ir “Dienvidkorejas straujās industrializācijas un modernizācijas seku atspoguļojums Dienvidkorejas literatūrā”. Darba tēmas aktualitāti paskaidro fakts, ka “Ekonomiskā brīnuma” attīstība ir bijis populārs temats ne tikai zinātniskajos darbos, kopš 1960.gadiem, bet arī daiļliteratūrā, kur autori bieži vien šo laika periodu izmanto kā sava darba sižeta fonu. Tā kā darba autori bieži vien ir paši dzīvojuši šajā laika periodā, viņu darbi ir personiski, līdz ar ko korejieši bieži vien šos stāstus var sasaistīt ar savu pieredzi, kā arī cilvēkiem tiek dots personiskāks ieskats vēsturē un darbi ir populāri ne tikai Dienvidkorejā, bet arī citviet pasaulē.

Bakalaura darbs ir 37 lappuses garš un sastāv no 3 nodaļām ar 1-2 apakšnodaļām katrā, kā arī pielikuma. Darba mērķis bija izpētīt Korejas “Ekonomiskā brīnuma” reālos cēloņus, ne tikai rūpniecības un tehnoloģiju attīstības un adaptācijas nozīmē, bet arī atsedzot dramatisko sociālo un ekoloģisko cenu, ko par to nācās maksāt. Bakalaura darbā tiek pētīts, kā straujā industrializācija ietekmēja strādniekus, sieviešu ikdienu un vidi, kā arī tiek analizēti dažādu autoru literārie darbi, kuros šie aspekti tiek atspoguļoti.

Veicot darbu tika secināts, ka “Ekonomiskais brīnums” tika sasniegts balstoties uz nehumānu attieksmi pret strādniekiem un ļoti smagiem darba apstākļiem, sieviešu ieguldījums ekonomikas attīstībā tika ignorēts, kā arī sievietes patriarhālajā sabiedrībā kopumā tika necienītas un bieži tika pieskaitītas pie zemākās sabiedrības kārtas, kā arī valsts apzināti ignorēja jebkādas vides piesārņojumus straujās ekonomiskās attīstības labā.

Atslēgvārdi: Ekonomiskais brīnums, industrializācija, strādnieki, dzimumu lomas, vides piesārņojums.

Summary

The topic of this thesis is “Reflection of the consequences of South Korea's rapid industrialization and modernization in South Korean literature”. The relevance of this thesis is based on the fact that the development of the “Economic miracle” has been a popular topic not only in scientific works since the 1960s, but also in fiction, where authors often use this period as the background of their work. Because the authors often have lived in the same period, their works are personal, so Koreans can often relate these stories to their own experiences, also people are given a more personal insight into history hence the works are popular not only in South Korea but also elsewhere in the world.

This thesis is 37 pages long, and consists of 3 chapters, which have 1 to 2 subsections each, as well as an appendix. The objective of this thesis was to reveal the real causes of Korea's “Economic miracle”, not only the development and adaptation of industry and technology, but also to reveal the dramatic social and ecological cost of what it was about. The thesis examines how rapid industrialization has affected workers, women's daily lives and the environment, and analyzes the literary works of various authors that reflect these aspects.

While writing the thesis, it was concluded that the “Economic miracle” was based on inhumane treatment of workers and very difficult working conditions, women's contribution to the economic development was ignored, and women as a whole in the patriarchal society were disregarded and often placed at the lower ranks of society, also the state deliberately ignored any environmental pollution in favor of rapid economic development.

Key words: Economic miracle, industrialization, workers, gender roles, environmental pollution.

Bakalaura darbs “Dienvīdkorejas straujās industrializācijas un modernizācijas seku atspoguļojums Dienvīdkorejas literatūrā” izstrādāts LU Humanitāro zinātņu fakultātes Āzijas studiju nodaļā.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autors: Karīna Cine _____ 10.05.2022.

Rekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītājs: Prof. Kaspars Kļaviņš _____ 10.05.2022.

Recenzents: _____

Darbs iesniegts Āzijas studiju nodaļā 2022. gada 10. maijā.

Komisijas sekretāre: lekt. Ildze Šķestere _____

Darbs aizstāvēts Āzijas studiju bakalaura gala pārbaudījuma komisijas sēdē

____.____.2022. prot. Nr. _____, vērtējums ____ (_____)

Komisijas sekretāre: lekt. Ildze Šķestere

Āzijas studiju BSP studiju metodiķe _____ Natālija Ambrosova